

**Raport Państwowego Powiatowego
Inspektora Sanitarnego w Jaśle
o stanie bezpieczeństwa sanitarnego
w powiecie jasielskim w roku 2022**

Zdrowie publiczne jest nauką i sztuką zapobiegania chorobom, przedłużania życia, promowania zdrowia i sprawności fizycznej poprzez zorganizowane wysiłki na rzecz higieny środowiska, kontroli chorób zakaźnych, szerzenia zasad higieny osobistej, organizowania służb medycznych i opiekuńczych w celu wczesnego rozpoznawania, zapobiegania i leczenia oraz rozwijania takich mechanizmów społecznych, które zapewnią każdemu standard życia umożliwiającą zachowanie i umacnianie zdrowia.

Państwowa Inspekcja Sanitarna jest powołana do realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego, w szczególności poprzez sprawowanie nadzoru nad warunkami:

- higieny środowiska,
- higieny pracy w zakładach pracy,
- higieny radiacyjnej,
- higieny procesów nauczania i wychowania,
- higieny wypoczynku i rekreacji,
- zdrowotnymi żywności, żywienia, przedmiotów użytku i produktów kosmetycznych,
- higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne, w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

I. Nadzór nad warunkami higieny środowiska.

W ramach funkcjonowania systemu organizacyjnego Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Jaśle, kwestiami dotyczącymi higieny środowiska oraz częściowo dotyczącymi utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, dróg, ulic oraz transportu tj. wynikającymi z art. 4 ust. 1 pkt. 1 i 2 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej zajmuje się sekcja higieny komunalnej. W ramach realizacji swoich obowiązków, pracownicy w/w sekcji jak co roku prowadzili nadzór w zakresie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, jakości wody na pływalniach, postępowania z odpadami medycznymi, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, nieruchomości i środków transportu publicznego, postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, ochrony przed hałasem i zanieczyszczeniem powietrza wewnątrz pomieszczeń oraz czynnikami szkodliwymi wydzielanymi przez materiały budowlane w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

Utrzymująca się jeszcze w pierwszym kwartale 2022 r. sytuacja epidemiczna, była przyczyną częściowego wykorzystania zasobów posiadanych przez Sekcję Higieny Komunalnej w obszarze walki z epidemią COVID-19. W związku z powyższym pracownicy komórki przeprowadzili 42 wizytacje w obiektach objętych ograniczeniami związanymi z epidemią.

W związku z wybuchem konfliktu zbrojnego w Ukrainie i spowodowanym tym faktem napływem uchodźców, sprawowano nadzór nad zorganizowanymi miejscami planowanego pobytu dla tych osób.

W zakresie typowym dla działań Sekcji Higieny Komunalnej przez okres od 01.01.2022 r. do 31.12.2022 r., zrealizowano 615 kontroli, pobrano 423 próbki wody, wykonano 524 pomiary, wydano 108 decyzji administracyjnych, opiniowano m.in. w sprawach procedur

zapewniających ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi w gabinetach kosmetycznych, sprowadzenia zwłok i imprez masowych.

W roku 2022 pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaśle znajdowało się 18 wodociągów sieciowych oraz 48 wodociągów zaopatrujących w wodę indywidualne podmioty. Prowadzenie stałego monitoringu jakości wody w wodociągach objętych nadzorem wykazało, że parametry jakościowe na ogół spełniały normy, występowanie przekroczeń dopuszczalnych wartości było w większości przypadków sporadyczne i krótkotrwałe.

Na dobrą jakość wody w wodociągach sieciowych składają się między innymi działania producentów wody, którzy zgodnie z obowiązującymi przepisami w ramach kontroli wewnętrznej monitorują jakość mikrobiologiczną i fizykochemiczną wody, ze ściśle określoną częstotliwością oraz działania podejmowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej, która od wielu lat prowadzi systematyczne badania jakości wody i konsekwentnie egzekwuje jej poprawę w przypadkach wystąpienia jakiegokolwiek przekroczenia. Wspólnie ustalane są harmonogramy poboru próbek wody, tak aby punkty monitoringowe były reprezentatywne, właściwie przygotowane oraz dostępne dla przedstawicieli Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Przedsiębiorstwa wodociągowe przeprowadzają analizy potencjalnych zagrożeń i krytycznych punktów kontroli, a także sposób ochrony i zabezpieczenia wodociągu od miejsca ujmowania wody do punktu jej dostarczania konsumentom.

Przekroczenie dopuszczalnych norm jakości wody poddawanej kontroli u konsumentów, świadczy o niedostatecznych lub niewłaściwie prowadzonych procesach jej uzdatniania. Przekroczenie parametrów określonych w rozporządzeniu wymaga każdorazowo dokonania oceny zagrożeń i oszacowania ryzyka wystąpienia potencjalnych zdarzeń niebezpiecznych dla zdrowia konsumentów. W wodociągach zbiorowego zaopatrzenia w wodę, podwyższone wartości niektórych parametrów fizykochemicznych w większości przypadków miały charakter krótkotrwały, nie rzutujący na końcową ocenę jakości wody. W czasie podejmowanych działań naprawczych woda była warunkowo dopuszczona do spożycia przez ludzi. Najczęstszą przyczyną określenia warunkowej przydatności wody były przekroczenia takich parametrów jak: mętność, mangan i żelazo.

Większe ryzyko dla zdrowia konsumentów związane jest ze spożyciem wody zanieczyszczonej bakteriologicznie. Przypadki przekroczenia parametrów mikrobiologicznych, będące bezpośrednim zagrożeniem dla zdrowia ludzi i stanowią podstawę do wydania decyzji o braku przydatności wody do spożycia. Konieczność stwierdzenia braku przydatności na wodociągach sieciowych w roku 2022 wystąpiła dwukrotnie. W obydwu przypadkach sprawnie przeprowadzone przez zarządców działania naprawcze poskutkowały uzyskaniem odpowiedniej jakości wody, a na czas trwania działań konsumentom zapewniono wodę przydatną do spożycia z innego źródła zaopatrzenia.

Jednokrotnie na wodociągu zbiorowego zaopatrzenia w wodę stwierdzono brak przydatności wody do spożycia z uwagi na długotrwałe utrzymujące się przekroczenie najwyższej dopuszczalnej zawartości manganu. Po przeprowadzeniu prac modernizacyjnych stacji uzdatniania wody, woda osiągnęła właściwą jakość.

Braków wody na istniejących sieciach nie notowano.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody

wydawano okresowe i obszarowe oceny jakości wody. Oceny te zawierały informacje dotyczące spełnienia na nadzorowanym terenie wymagań określonych w załącznikach nr 1 i 4 do rozporządzenia, w okresie, dla którego były opracowywane. Oceny jakości wody przekazywane były właściwemu wójtowi lub burmistrzowi w celu zapoznania się i podjęcia koniecznych działań mających na celu zaopatrzenie konsumentów w wodę właściwej jakości. Poza obszarem działań wymaganych, realizowano również badania jakości wody w ramach zleceń zarówno od podmiotów prywatnych, jak i publicznych, w obiektach takich jak zakłady żywieniowo-żywnościowe, zakłady opieki zdrowotnej, domy ludowe, ponadto wydawano opinie o jakości wody, w związku z przedłożonymi sprawozdaniami z badań wody pochodzącej z obiektów nadzorowanych przez Inspekcję Weterynaryjną.

W roku sprawozdawczym właściciele/administratorzy nadzorowanych urządzeń wodociągowych nie występowali do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego o przyznanie odstępstwa dla wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi ani też o akceptację oceny ryzyka i ocenę bezpieczeństwa zdrowotnego konsumentów.

W 2022 r. nie odnotowano istotnego wzrostu udziału procentowego zaopatrywanej ludności w wodę z wodociągów. W skali powiatu kształtował się on na poziomie zaledwie 45,02 %, przy czym wynik znacząco zawyżyło Miasto Jasło z 99,36% zawodociągowania. Pozostałe gminy charakteryzują się średnim, niskim, bardzo niskim lub wręcz zerowym poziomem zawodociągowania. Na obszarach pozbawionych zbiorowego zaopatrzenia w wodę należy stwierdzić istotne zagrożenie sanitarne pod postacią możliwości wystąpienia chorób wodozależnych.

W celu zapewnienia bezpieczeństwa zdrowotnego wszystkim użytkownikom pływalni prowadzony był nadzór nad jakością wody na Krytej Pływalni, jak i Basenie Otwartym. W 2022 roku z ramienia inspekcji sanitarnej przeprowadzono 2 kompleksowe kontrole jakości wody, prowadzone były ponadto kontrole wynikające z zapisów Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach, realizowane przez właściciela obiektu. Kontrole były wykonywane regularnie zgodnie z zatwierdzonym przez Inspektora Sanitarnego harmonogramem. Wyniki powyższych kontroli pozwalają stwierdzić, że jakość wody na pływalniach odpowiadała wymaganiom, niemniej jednak notorycznie od kilku lat występujące przekroczenia określonej grupy parametrów wskazują, że instalacja wymaga doinwestowania. Na ogół występujące niezgodności dotyczyły parametrów fizykochemicznych, które nie oddziaływały negatywnie na zdrowie osób korzystających z pływalni. Większe znaczenie dla zdrowia mogły mieć stwierdzone w ponadnormatywnej ilości bakterie z grupy Legionella. Wykrycie ich obecności w natrysku w obrębie szatni damskiej na Krytej Pływalni spowodowało konieczność unieruchomienia wszystkich natrysków w szatni damskiej do czasu stwierdzenia właściwej jakości wody.

Legionella sp. to bakterie wyjątkowo dobrze rozwijające się w wodzie o temperaturze 20-48°C. Do zakażenia nimi dochodzi na skutek wdychania skażonego aerozolu wodno-powietrznego. Osobami szczególnie narażonymi na zakażenia są chorzy przebywający w szpitalach, zakładach opiekuńczo-leczniczych, mieszkańcy domów pomocy społecznej i innych obiektów zamieszkania zbiorowego. W ubiegłym roku badania na obecność pałeczek Legionella sp. w większości placówek zostały przeprowadzone w ramach kontroli wewnętrznej przez właścicieli lub zarządzających tymi obiektami. Jednokrotnie stwierdzono bardzo wysokie

skażenie sieci wewnętrznej obiektu w/w bakteriami. Ze względu na zagrożenie zdrowia zobowiązano odpowiedzialny podmiot do podjęcia natychmiastowych i właściwych działań naprawczych. Działania te przyniosły oczekiwany skutek.

W ramach nadzoru nad postępowaniem z odpadami medycznymi, sprawowano kontrolę w zakresie procedur postępowania z odpadami, segregacji i warunków gromadzenia, sposobu transportu wewnętrznego odpadów medycznych, stanu sanitarnego środków i pojemników do transportu wewnętrznego odpadów medycznych, stanu sanitarno-technicznego oraz wyposażenia miejsc do dezynfekcji, mycia i przechowywania środków transportu wewnętrznego, a także sposobu i warunków magazynowania w miejscach wstępnego magazynowania. Prowadzony nadzór wykazał, że w większości spośród skontrolowanych placówek służby zdrowia występowały w tym zakresie nieprawidłowości. W przypadku ujawnienia uchybień dążono do osiągnięcia wymaganej poprawy poprzez postępowania administracyjne. Nie wszystkie z wszczętych postępowań zakończyły się w 2022 r., natomiast przed jego upływem zdołano stwierdzić, że w części obiektów taka poprawa już zaszła.

Sprawowanie nadzoru nad obiektami i urządzeniami użyteczności publicznej oraz nieruchomościami i środkami transportu publicznego, realizowane było poprzez kontrolę dostosowaną do funkcji, jakie pełnią, w zależności od niej sprawdzano przestrzeganie przepisów dotyczących porządku i czystości pomieszczeń, stosowania środków czystości, dezynfekcyjnych, zaopatrzenia w wodę ciepłą i zimną, w tym jakości wody przeznaczonej do spożycia, sposobu odprowadzania ścieków, wyposażenia w wentylację lub klimatyzację, przestrzegania przepisów o ochronie zdrowia przed następstwami korzystania z solariów, procedur postępowania zapewniającego ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi przy świadczeniu usług, postępowania z bielizną wielokrotnego użytku, postępowania z odpadami, produktów i preparatów kosmetycznych, stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń, wyposażenia, sprzętów i urządzeń, zapewniających utrzymanie higieny osobistej.

W 2022 roku, na terenie powiatu bieżącym nadzorem sanitarnym objęto obiekty z kategorii m.in. ustępów publicznych i ogólnodostępnych, basenów kąpielowych, domów pomocy społecznej, noclegowni dla bezdomnych, hoteli, moteli, innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, zakładów fryzjerskich, kosmetycznych, tatuażu, odnowy biologicznej, dworców autobusowych i kolejowych, terenów rekreacyjnych, cmentarzy, domów przedpogrzebowych, zakładów karnych. Ogółem nadzorowano 266 obiektów, spośród których skontrolowano łącznie 148 – niektóre z nich kilkakrotnie. Przyczyną powtórnych kontroli w trakcie jednego roku kalendarzowego zazwyczaj było stwierdzenie uchybień stanu sanitarno - technicznego i w następstwie konieczność weryfikacji jego poprawy. Wyniki kontroli na ogół pozwalają jednak stwierdzić, iż stan sanitarny w obszarze w/w obiektów jest właściwy, zaś nieliczne stwierdzone nieprawidłowości nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców obszaru objętego nadzorem i w większości przypadków były sprawnie niwelowane.

Postępowanie ze zwłokami i szczątkami ludzkimi w obiektach użyteczności publicznej, w roku 2022 miało prawidłowy przebieg, kontrole stanu sanitarno-higienicznego obiektów przeznaczonych do przechowywania zwłok i szczątków ludzkich oraz środków transportu przeznaczonych do ich przewozu nie wykazały naruszeń prawa. Nadzór nad prowadzeniem ekshumacji również nie ujawnił żadnych nieprawidłowości. Zezwolono na przeprowadzenie 33

ekshumacji. Opiniowano w 12 sprawach sprowadzenia zwłok z zagranicy. Każda z wydanych opinii była pozytywna.

W roku 2022 nie odnotowano naruszeń w zakresie hałasu i zanieczyszczeń powietrza wewnątrz pomieszczeń, obecności czynników szkodliwych wydzielanych przez materiały budowlane w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

II. Nadzór nad warunkami higienicznymi środowiska pracy w zakładach pracy.

Higieny Pracy skontrolowała – 75 zakładów pracy, przeprowadzono 106 kontroli sanitarnych, wydano 46 decyzji nakazowych. Najczęściej powtarzające się uchybienia z zakresu:

- ✓ poprawy warunków pracy,
- ✓ obniżenia stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia,
- ✓ braku aktualnych pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia,
- ✓ nieaktualna lub niekompletna ocena ryzyka zawodowego,
- ✓ braku rejestru prac narażających pracowników na działanie szkodliwych czynników biologicznych
- ✓ braku rejestru prac, których wykonywanie powoduje konieczność pozostawania w kontakcie z substancjami chemicznymi, ich mieszaninami czynnikami technologicznymi o działaniu rakotwórczym lub mutagennym
- ✓ braku rejestru pracowników narażonych na działanie substancji chemicznych, ich mieszanin, czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym
- ✓ braku rejestru czynników szkodliwych oraz karty badan i pomiarów czynników szkodliwych

Choroby zawodowe: przeprowadzono 4 postępowania w sprawie chorób zawodowych u pracowników i byłych pracowników zakładów pracy z terenu powiatu jasielskiego. Dotyczyły: choroby wywołanej działaniem promieniowania jonizującego: zaćma popromienna, obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego lub czuciowo – nerwowego spowodowany hałasem, nowotworów złośliwych powstałych w następstwie działania czynników występujących w środowisku pracy uznanych za rakotwórcze u ludzi: rak płuc, rak oskrzeli. W 2022 roku wydano 1 decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej oraz 1 decyzję o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej.

Przeprowadzono w 78 zakładach badania i pomiary czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy. W ramach nadzoru nad środowiskiem pracy wykonano w 10 zakładach pomiary czynników szkodliwych na terenie powiatu. Pomiary i badania środowiskowe wykonane zostały przez akredytowane Laboratorium PSSE w Jaśle. Jak wynika z analizy wyników dotychczas przeprowadzonych badań i pomiarów czynników szkodliwych w środowisku pracy w skontrolowanych zakładach w narażeniu na ponadnormatywne parametry środowiska pracy pracuje 310 pracowników w 11 zakładach pracy.

Sekcja Higieny Pracy prowadziła nadzór nad czynnikami rakotwórczymi. Skontrolowano 19 zakładów pracy, w których narażonych jest 892 pracowników ogółem w tym 214 kobiet i 678 mężczyzn. Przeprowadzono 25 kontroli.

W zakładach pracy na terenie działalności PPIS w Jaśle występują następujące czynniki rakotwórcze: wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne, chlorek winylu, związki winylu 6-cio wartościowego, nikiel i jego związki, benzo(a)piren, kadm i jego związki, pył drewna.

Sekcja Higieny Pracy prowadziła nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi. Skontrolowała 4 dystrybutorów substancji chemicznych i mieszanin oraz 38 zakładów stosujących substancje chemiczne i mieszaniny. Przeprowadzono 49 kontrole i wydano 14 decyzji dot. opracowania i udokumentowania ocenę ryzyka zawodowego związanego z wystąpieniem w miejscu pracy czynników chemicznych; wywieszenia instrukcji określającej ich sposób składowania, pakowania, załadunku i transportu oraz zapoznania pracowników zatrudnionych przy tych pracach; oznakowania miejsc przechowywania substancji i mieszanin chemicznych zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Sekcja Higieny Pracy prowadziła nadzór nad produktami biobójczymi u dystrybutorów. Skontrolowano 16 zakładów, wydano 5 decyzji nakazowych dot. zaprzestania udostępniania na rynku produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia, wycofania z obrotu produktu biobójczego, który nie posiada wymaganego pozwolenia, powiadomieniu nabywców o udostępnianiu na rynku produktu biobójczego bez wymaganego pozwolenia i możliwości jego zwrotu. Łącznie skontrolowano 6339 produkty bez wymaganego pozwolenia. PPIS w Jaśle skierował 5 spraw dot. udostępniania na rynku produktów biobójczych bez wymaganego pozwolenia do Prokuratury Okręgowej w Jaśle.

III. Nadzór nad warunkami higieny radiacyjnej.

Nadzór nad warunkami higieny radiacyjnej na terenie powiatu jasielskiego prowadził i prowadzi Podkarpacki Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Rzeszowie. Z informacji dostępnych dla PPIS w Jaśle wynika, że wyniki tego nadzoru nie budzą obaw i zastrzeżeń w zakresie bezpieczeństwa radiacyjnego powiatu.

IV. Nadzór nad higieną procesów nauczania i wychowania w placówkach oświatowo – wychowawczych.

Jednym z priorytetów działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej przy realizacji zadań z zakresu zdrowia publicznego jest czuwanie nad bezpieczeństwem sanitarnym warunków pobytu i aktywności dzieci oraz młodzieży.

Do zakresu działania Państwowej Inspekcji Sanitarnej w dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego należy kontrola przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne, w szczególności dotyczących:

- higieny pomieszczeń i wymagań w stosunku do sprzętu używanego w szkołach i innych placówkach oświatowo-wychowawczych, szkołach wyższych oraz ośrodkach wypoczynku
- higieny procesów nauczania.

Państwowa Inspekcja Sanitarna sprawuje nadzór sanitarny na placówkami dla dzieci i młodzieży przeznaczonymi zarówno na pobyt dzienny, jak i całodobowy, dla których warunki i zasady funkcjonowania określają następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 – w odniesieniu do żłobków i klubów dziecięcych,
- ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe – w odniesieniu do przedszkoli, innych form wychowania przedszkolnego, szkół
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty – w odniesieniu m. in. do miejsc wypoczynku dzieci i młodzieży,

- ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce – w odniesieniu do uczelni oraz szkół wyższych
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – w odniesieniu do m.in. placówek wsparcia dziennego, pogotowia opiekuńczo-wychowawczego, domów dziecka.

1. Nadzór nad warunkami sanitarnymi w placówkach dla dzieci i młodzieży

W roku 2022 w ewidencji PSSE w Jaśle jest ogółem **134 placówki** opieki, wychowania, nauki oraz dodatkowo **35 placówek** wypoczynku i rekreacji.

Katalog placówek objętych nadzorem obejmował:

- żłobki, kluby dziecięce – **5**
- przedszkola, inne formy wychowania przedszkolnego – **25**
- szkoły podstawowe – **45**
- szkoły podstawowe specjalne – **1**
- LO – **5**
- szkoły wyższe – **3**
- szkoły policealne – **4**
- zespoły szkół – **33**
- placówki wsparcia dziennego – **5**
- placówki wychowania pozaszkolnego, np.: młodzieżowy dom kultury, szkoły muzyczne, międzyszkolne ośrodki sportowe, ogniska pracy pozaszkolnej, ogród jordanowski – **6**
- placówki z pobytem całodobowym, np.: bursy i internaty, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, specjalne ośrodki wychowawcze, placówki opiekuńczo-wychowawcze – **2**

Placówki nowo powstałe w 2022 r: Generator Nauki GEN – Placówka wychowania pozaszkolnego

W 2022 r. PSSE w Jaśle Sekcja HDZiM przeprowadziła ogółem 227 kontroli sanitarnych. 186 kontroli sanitarnych w 103 placówkach, z których korzystało łącznie 18 617 dzieci i młodzieży. Niektóre obiekty skontrolowano więcej niż 1 raz w roku. 21 kontroli sprawdzających wykonanie nałożonych obowiązków.

Ponadto przeprowadzono 41 kontroli letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży. Liczba dzieci i młodzieży korzystających w wypoczynku letniego i zimowego to 1595 dzieci. Zgłoszonych turnusów w bazie wypoczynku było 35.

2. Stan sanitarny budynków lub ich części, w których funkcjonują placówki opieki, wychowania i nauczania dla dzieci i młodzieży

W 2022 r. PSSE w Jaśle Sekcja HDZiM w ramach przeprowadzonych czynności kontrolnych w placówkach nauczania i wychowania dzieci i młodzieży stwierdziła nieprawidłowości natury sanitarnej ogółem w **39** placówkach. Wydano decyzje administracyjne z spośród **103** skontrolowanych obiektów, wykazując uchybienia w następujących trzech zakresach:

- sanitarno-higienicznym i technicznym, występujących jednocześnie
- wyłącznie sanitarno-higienicznym

- wyłącznie technicznym

Wydane decyzje dotyczyły:

- stanu sanitarno- technicznego dróg dojścia i ogrodzenia
- placów zabaw, boisk sportowych
- ciągów komunikacyjnych w budynkach, nawierzchnie, schody, zabezpieczenia kaloryferów
- sal lekcyjnych i innych sal zajęć dla dzieci i młodzieży
- dostosowanie mebli lub posiadania certyfikowanych mebli oraz sprzętu sportowego
- stanu sanitarno-higienicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury oraz wyposażenia w środki higieniczne
- warunków prowadzenia zajęć WF
- pracowni komputerowych i chemicznych
- systemu I pomocy (apteczki, instrukcje itp.)

Sekcja HDZiM w przypadku ujawnienia nieprawidłowości w trakcie kontroli podejmowała następujące działania zmierzające do wyeliminowania wykazanych uchybień natury sanitarnej:

- w odniesieniu do uchybień wymagających nakładu sił i środków (np. remont, wymiana urządzeń) nakładano obowiązek usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości w drodze decyzji administracyjnej;
- egzekwowano wykonanie obowiązku poprzez kontrole sprawdzające
- w odniesieniu do uchybień, które można było usunąć na bieżąco lub małym nakładem środków w krótkim czasie, odnotowywano w protokole warunki i termin usunięcia nieprawidłowości

W 12 przypadkach przesunięto terminy wykonania decyzji (decyzje z lat ubiegłych 6). Podstawową trudnością przy realizacji decyzji był brak środków finansowych.

Wyegzekwowano 22 decyzji.

Wyegzekwowane decyzje dotyczyły:

- poprawy stanu techniczno – sanitarnego ścian i podłóg w pomieszczeniach placówek
- osłon na grzejnikach centralnego ogrzewania, poprawy stanu technicznego mebli edukacyjnych
- oznakowania mebli, naprawy tarasów przy budynku
- naprawy schodów wejściowych, naprawy ogrodzenia
- naprawy nawierzchni boisk szkolnych, remontu instalacji elektrycznej.

Prace remontowe w placówkach oświatowych wykonane w 2022 r.

- Malowanie ścian w pomieszczeniach
- Remonty podłóg
- Wymiana okien
- Remont sanitariatów
- Remont sali gimnastycznej/zaplecza
- Nowe meble
- Remont gabinetu higieny szkolnej (plus doposażenie gabinetu)
- Nowa elewacja budynku/docieplenie budynku/remont elewacji
- Nowy plac zabaw/remont
- Remonty kotłowni, wymiana instalacji co, wymiana grzejników c.o osłony
- Wymiana instalacji elektrycznych/nowe punkty oświetleniowe

- Naprawa wykonanie chodników przed budynkiem
- Wymiana/remont pokrycia dachowego/naprawy kominów
- Remont schodów/tarasów
- Remont urządzeń na boisku sportowym

3. Zaplecze sanitarne placówek dla dzieci i młodzieży oraz warunki do utrzymania higieny osobistej

Zaplecze sanitarne to ustępy (toalety) i łazienki, które służą przede wszystkim utrzymaniu higieny osobistej dzieci i młodzieży w czasie pobytu na terenie placówek opiekuńczych, wychowawczych i nauki, a także wypoczynku i rekreacji. Zapewnienie w placówkach prawidłowych warunków higieniczno-sanitarnych zaplecza sanitarnego i jego wyposażenia jest jednym z elementów profilaktyki. Bieżąca czystość, dobry stan techniczny powierzchni, instalacji, wentylacja, podłączenie do instalacji wodociągowej i kanalizacyjnej, wyposażenie w wystarczającą liczbę urządzeń sanitarnych w odniesieniu do liczby osób korzystających oraz zapewnienie środków higieny osobistej składają się na podstawowe standardy higieniczne.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE w Jaśle nie nadzoruje urządzeń wodociągowych własnych zaopatrujących placówki oświatowe. Na terenie działania PPIS w Jaśle wszystkie placówki posiadają podłączenie do własnego, miejskiego wodociągu lub wodociągów dla miejscowości znajdujących się na terenie poszczególnych gmin.

Nie ma w chwili obecnej żadnej szkoły z ustępami zewnętrznymi.

Odprowadzenie ścieków w placówkach nauczania i wychowania to: kanalizacja centralna, szambo lub własna oczyszczalnia ścieków.

4. Ergonomia wyposażenia placówek dla dzieci i młodzieży

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży PSSE w Jaśle realizując zadania z zakresu zdrowia publicznego, systematycznie przeprowadzała w przedszkolach i szkołach ocenę dostosowania mebli szkolnych do wymagań ergonomii zgodnie z obowiązującą normą oraz wyposażenia placówek w certyfikowane urządzenia i sprzęt sportowy.

Celem przeprowadzonej oceny była eliminacja występujących nieprawidłowości oraz propagowanie zasad prawidłowego doboru mebli wśród dzieci i młodzieży, nauczycieli, jak i wychowawców.

Oceniono dostosowanie mebli do warunków antropometrycznych uczniów i przedszkolaków w 11 placówkach, w 50 oddziałach tych placówek, 521 stanowisk – nieprawidłowości nie stwierdzono.

5. Zapewnienie miejsca na podręczniki i przybory szkolne i higieniczna ocena rozkładów zajęć lekcyjnych w placówkach

W trosce o stan zdrowia uczniów został wprowadzony prawny obowiązek zapewnienia uczniom miejsca na pozostawienie w placówkach podręczników i przyborów szkolnych. Zbyt duże obciążenie uczniów ciężarem tornistrów/plecaków szkolnych może powodować nasilenie bólu pleców, zmniejszenie pojemności płuc, sprzyjać kształtowaniu nieprawidłowej statyki ciała i w efekcie prowadzić do skrzywienia kręgosłupa.

Liczba placówek, która zapewniła uczniom miejsca na pozostawienie w szkole części podręczników i przyborów szkolnych w roku 2022 wynosiła **83** spośród **83** skontrolowanych, co stanowi **100%**.

W 2022 roku Sekcja HDZiM dokonała również oceny rozkładów zajęć lekcyjnych pod względem higienicznym. Podczas czynności kontrolnych zwracano szczególną uwagę na stałą porę rozpoczynania zajęć lekcyjnych, z nie większą od 1 godziny różnicą czasu rozpoczynania zajęć w poszczególnych dniach tygodnia, jak również różnicę liczby godzin lekcyjnych w kolejnych dniach tygodnia – nie większa od 1 godziny. Dodatkowo, zwracano uwagę na fakt, że prawidłowo skonstruowany plan lekcji musi uwzględniać potrzebę wypoczynku między lekcjami. Czas trwania przerwy międzylekcyjnej powinien umożliwić uczniom krótki odpoczynek, dlatego też przerwa powinna trwać co najmniej 10 minut. Zaleca się również jedną przerwę 20 minutową, która m.in. umożliwia uczniowi spożycie posiłku (zamiennie dopuszcza się dwie przerwy 15 min.).

Rozkłady zajęć oceniono wg. punktów zawartych w formularzu F/HDM/04.

Na poprawę negatywnie ocenionych rozkładów zajęć nie wydawano decyzji administracyjnych. Nieprawidłowości w rozkładach zajęć wynikają z uzupełniania etatów przez nauczycieli innych szkółach, dojazdów uczniów i zaczynającymi się brakami w wystarczającej liczbie sal lekcyjnych. Zwraca się uwagę Dyrektorom Szkół na konieczność poprawiania zakwestionowanych rozkładów zajęć.

Nadal w części szkół, w niektórych przedszkolach nie są zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych. Zwraca się uwagę Dyrektorom placówek, aby przy planowanych remontach uwzględniali standardy dostępności do urządzeń higieniczno-sanitarnych. **Na 91 skontrolowanych placówek w 82 stwierdzono zachowane standardy dostępności do urządzeń sanitarnych w 9 placówkach niezachowane standardy.**

6. Warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego

W ramach nadzoru nad bezpieczeństwem i higieną pobytu dzieci i młodzieży w szkołach, kontrolami objęto również warunki sanitarno-higieniczne prowadzenia zajęć wychowania fizycznego. Ocenie poddano m. in. posiadaną przez placówkę infrastrukturę sportową oraz stan sanitarno-techniczny zaplecza sportowego.

Na podstawie kontroli przeprowadzonych w 2022 r. w **70** szkołach ustalono, że:

liczba placówek posiadających tylko:

- sale zastępczo rekreacyjna – 1 placówka
- boisko sportowe – 5 placówek
- sala gimnastyczna z boiskiem – 3 placówki
- sala zastępczo- rekreacyjna z boiskiem – 22 placówek
- szkolny zespół sportowy boiskiem – 27 placówek
- szkolny zespół sportowy bez boiska – 5 placówek

W **70** skontrolowanych szkołach odnotowano, że pomimo posiadania infrastruktury sportowej, zajęcia wychowania fizycznego prowadzono również na korytarzach – 9 placówek. Podczas kontroli oceniano również stopień korzystania przez uczniów z natrysków po zajęciach sportowych – w szkołach uczniowie nie korzystali z natrysków po zajęciach sportowych. **W 70 skontrolowanych szkołach – 30 posiadało czynne natryski, 2 szkoły nie posiadało czynnych natrysków (nieudostępniłone do użytku dla uczniów).**

7. Warunki sanitarne zorganizowanych form wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2022 roku w elektronicznej bazie wypoczynku Ministerstwa Edukacji Narodowej w powiecie jasielskim zarejestrowano **35** turnusów zorganizowanego wypoczynku letniego dzieci i młodzieży. Ferie zimowe - nie zarejestrowano.

W ramach wypoczynku dzieci i młodzieży podejmowano działania profilaktyczne i prewencyjne zmierzające o zapewnienia bezpiecznego wypoczynku.

Warunki sanitarno-higieniczne skontrolowano podczas 36 turnusów, z których skorzystały łącznie **1595** osoby. We wszystkich przypadkach kontrole nie wykazały uchybienia w zakresie warunków sanitarno-higienicznych wypoczynku, ochrony indywidualnej dla pracowników i uczestników wypoczynku.

8. Podejmowane działania w zakresie promocji zdrowia oraz inne przedsięwzięcia

Podczas kontroli w placówkach oświatowych zwraca się uwagę Dyrektorom na konieczność (potrzebę) uczestnictwa w programach oświatowych prowadzonych przez komórkę Oświaty Zdrowotnej. Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży uczestniczyła w przedsięwzięciach (zamierzeniach) wynikających z planu pracy na rok 2022.

Szkoły Podstawowe brały udział w programie „Program dla szkół” obejmujący 4 produkty mleczne plus owoce i warzywa.

Liczba dzieci biorących udział w programie 4369.

Szkoły prowadziły dożywianie w formie obiadów II – daniowych I – daniowych.

Z obiadów II – daniowych skorzystało 3420 dzieci, z I - daniowych 780 dzieci.

Dofinansowanie do posiłków miało 590 dzieci.

Pedikuloza – wszawica – profilaktyka w placówkach

W szkołach prowadzona jest promocja edukacyjna w zakresie wszawicy.

W **67** skontrolowanych szkołach w **43** prowadzona była promocja edukacyjna.

Częstotliwość sprawdzania stanu czystości głowy przedstawiała się następująco:

- brak w 37 placówkach
- 1 raz w ciągu roku szkolnego 24 placówki
- więcej niż 1 raz w ciągu roku szkolnego w 6 placówkach

W placówkach zostawiano materiały edukacyjne dotyczące w/w zagadnienia, prowadzono rozmowy z dyrektorami szkół o konieczności prowadzenia edukacji na temat wszawicy w szkołach przez higienistki szkolne.

Współpraca z Sekcją Nadzoru Zapobiegawczego, Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia, Sekcją Żywienia, Sekcją Epidemiologii.

Liczba wspólnych szkoleń i akcji edukacyjnych z Sekcją Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia – 4

Akcja „**Problem wagi ciężkiej**” – akcja ważenia plecaków dzieci i młodzieży szkół w powiecie jasielskim

Cele główne akcji:

- zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków

- rozpowszechnienie informacji, że jedną z przyczyn wad postawy mogą być przeciążone kręgosłupy
- dotarcie z rzetelną informacją do uczniów, rodziców i nauczycieli.

Efekty przeprowadzonej akcji:

- szkolenie organizowane przez PSSE - uświadomiono uczniom jak prawidłowo spakować tornister i dlaczego wkładanie do niego zbędnych rzeczy może zaszkodzić ich kręgosłupowi
- przekazanie wiedzy przez nauczycieli rodzicom - rodzice wiedzą, że należy kontrolować zawartość tornistrów dzieci, jak wybrać prawidłowy plecak oraz poznali normy dotyczące jego wagi
- szkolenie organizowane przez PSSE - nauczyciele będą wymagali noszenia do szkoły tylko niezbędnych podręczników i zeszytów, a także będą przekazywali niezbędne informacje z tego zakresu rodzicom.

CZEŚĆ EDUKACYJNA

Ilość szkół objętych edukacją/informacją – 4

Ilość klas objętych edukacją – 37

Ilość uczniów objętych edukacją – 752

CZEŚĆ PRAKTYCZNA - WAŻENIE PLECAKÓW

Ilość zgłoszonych szkół 4 / klas 37 / uczniów 831

Ilość zrealizowanych pomiarów – 752

Łącznie badaniami objęto 752 uczniów klas I–IV szkoły podstawowej.

Na 752 uczniów objętych oceną – 520 plecaków/tornistrów spełniało tzw. wysoką normę (ciężar plecaka nie przekraczał 15% masy ich ciała), co stanowi 69%, 229 plecaków/tornistrów nie spełniało normy (ciężar plecaka przekraczał 15% masy ich ciała) co stanowi 31%.

Na 752 uczniów objętych oceną 169 plecaków/tornistrów spełniało tzw. niską normę (ciężar plecaka nie przekraczał 10% masy ich ciała), co stanowi 37%, 583 plecaków/tornistrów nie spełniało normy (ciężar plecaka przekraczał 10% masy ich ciała) co stanowi 63%.

Wśród wykonanych pomiarów najcięższy plecak ważył 8,42 kg, najlżejszy 1,3 kg.

Liczba wspólnych kontroli z Sekcją Higieny Żywności i Żywnienia – 1

Kontrola wypoczynku letniego

Przekazano materiały edukacyjne dla dzieci i młodzieży.

Liczba wspólnych kontroli z Nadzorem Zapobiegawczym – 2

Kontrole prowadzone z Działem Nadzoru Zapobiegawczego, nie liczone do ogólnej liczby kontroli w komórce, protokoły pisane ze znakiem PZNS.

Kontrole placówek przed wydaniem opinii.

Ponadto w/w komórka przedłożyła 2 projekty do konsultacji.

Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży wykonywała również zadania z zakresu epidemiologii związane z COVID-19. Przeprowadzono wywiady epidemiologiczne, pełniono dyżury z telefonem alarmowym, obsługiwano system SEPIS.

Dodatkowo Sekcja HDZiM współdziałała z organami prowadzącymi placówki oświatowo-wychowawcze w celu zapewnienia uczniom bezpiecznych i higienicznych warunków pobytu w placówkach edukacyjnych w dobie COVID-19.

Współpraca z instytucjami, organizacjami społecznymi samorządem gmin.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaśle skierował pisma do organów prowadzących placówki; Urzędów Gmin, Burmistrza Miasta Jasła, Burmistrza Miasta Kołaczyce, Starosty Powiatowego, do Dyrektorów placówek niepublicznych – pisma dotyczyły:

- aktualizacji nadzorowanych obiektów (tworzenie nowych, likwidacja istniejących)
- informacji o uruchomieniu specjalnego numeru telefonu dla dyrektorów szkół pod którym udzielano informacji związanych z powrotem uczniów do szkół
- przed rozpoczęciem wakacji wystosowano 3 pisma do Dyrektorów Zespołu Szkół przypominające o prawidłowym przygotowaniu schronisk sezonowych do wypoczynku letniego (stan techniczny, wyposażenie, ogólne przygotowanie).

Szkolenia:

Sekcja HDZiM uczestniczyła również w wielu szkoleniach, wideokonferencjach organizowanych przez WSSE w Rzeszowie.

Szkolenia dotyczyły:

- Nadzór nad placówkami wypoczynku zimowego – wymagania wobec organizatorów wypoczynku w związku z funkcjonowaniem placówek w okresie epidemii Covid-19
- Nadzór nad placówkami wypoczynku letniego
- Przygotowanie placówek do nowego roku szkolnego
- Kampania „Problem wagi ciężkiej” – akcja informacyjno – edukacyjna
- Przepisy prawne dotyczące sklepików szkolnych
- Mikroklimat oraz jakość powietrza i wyposażenie pomieszczeń dydaktycznych – przepisy prawne

V. Inicjowanie, organizowanie, prowadzenie, koordynowanie i nadzór nad działalnością oświatowo-zdrowotną.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia w roku 2022 prowadziła działania w zakresie edukacji z promocji zdrowia, które wynikały z ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Działalność opierała się między innymi na koordynacji i nadzorze nad działalnością oświatowo - zdrowotną w celu ukształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych wpływających na stan zdrowia oraz bezpieczeństwo dzieci, młodzieży szkolnej, ludności pracującej jak również osób zamieszkujących na terenie powiatu jasielskiego.

Działania profilaktyczne, wynikały także z sytuacji epidemiologicznej i występujących problemów a także potrzeb zdrowotnych tutejszej ludności.

Główne kierunki działania Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia:

Koordynacja i realizacja programów edukacyjnych realizowanych w placówkach edukacyjnych, w szczególności dotyczących zagadnień mogących bezpośrednio wpływać na rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży, w tym programów edukacyjnych „ARS, czyli jak dbać

o miłość?”, „Trzymaj formę”, oraz „Bieg po zdrowie”.

- Inicjowanie oraz monitorowanie realizacji przedsięwzięć prozdrowotnych, w szczególności dotyczących zagadnień mogących bezpośrednio wpływać na rozwój psychofizyczny dzieci i młodzieży, w tym również odnoszące się do kształtowania prawidłowych nawyków prozdrowotnych.

- Monitorowanie i gromadzenie publikacji w mediach, w tym w mediach społecznościowych, dotyczących PSSE i Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
- Tworzenie pozytywnego wizerunku PSSE i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w środkach masowego przekazu, w tym w mediach społecznościowych.
- Prowadzenie mediów społecznościowych (Facebook, Twitter) oraz koordynowanie działań w mediach społecznościowych stacji sanitarno-epidemiologicznej.
- Zarządzanie treścią serwisu <https://www.gov.pl/web/psse-jaslo>
- Informowanie społeczeństwa o najważniejszych uwarunkowaniach stanu zdrowia, zagrożeniach, zasadach i metodach zapobiegania oraz efektach przedsięwzięć prowadzonych przez PSSE i PIS.

Powyższe działania oparte były na programach edukacyjnych o zasięgu ogólnopolskim, wojewódzkim, powiatowym i obejmowały:

- **Trzymaj Formę** – inicjatywa dla uczniów szkół podstawowych. Program mający na celu kształtowanie prozdrowotnych nawyków wśród dzieci, młodzieży szkolnej i ich rodzin przez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.
Łącznie odbiorców – **796**
- **Czyste powietrze wokół nas** – program dla przedszkoli i innych form wychowania przedszkolnego. Inicjatywa mająca na celu profilaktykę antytytoniową adresowaną do dzieci przedszkolnych z udziałem rodziców i opiekunów.
Łącznie odbiorców – **1433**
- **Nie pal przy mnie, proszę** – program dla uczniów szkół podstawowych. Interwencja ta ma za zadanie wykształcenie u dzieci świadomej umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy.
Łącznie odbiorców – **124**
- **Krajowy Program Zwalczania AIDS i Zapobiegania Zakażeniom HIV**, w tym:
  - **Zawsze razem** – program dla uczniów szkół podstawowych. Interwencja ma na celu kształtowanie u dzieci prawidłowych postaw wobec słabszych rówieśników, unikania zachowań ryzykownych oraz podejmowanie prawidłowych wyborów żywieniowych.
  - **ARS, czyli jak dbać o miłość** – program dla uczniów szkół ponadpodstawowych.
Inicjatywa ma na celu pogłębienie wiedzy na temat konsekwencji używania substancji psychoaktywnych m.in. alkoholu, papierosów czy narkotyków.
  - **Światowy Dzień Walki z AIDS** – celem kampanii jest realizacja ograniczenia i zapobiegania oraz rozprzestrzeniania się zakażeń HIV wśród ogółu społeczeństwa poprzez zapewnienie dostępu z wiarygodnych źródeł do informacji i edukacji oraz wzmacnianie postaw prospołecznych.
Łącznie odbiorców – **3134**
- **Moje dziecko idzie do szkoły** – program dla uczniów szkół podstawowych. Interwencja mająca na celu podniesienie wiedzy rodziców oraz dzieci na temat wybranych elementów zdrowego stylu życia, kształtowanie prawidłowych nawyków prozdrowotnych oraz przekonanie o słuszności podejmowanych działań profilaktycznych zarówno w domu, jak i w środowisku szkolnym.
Łącznie odbiorców – **105**

- **Skąd się biorą produkty ekologiczne** – program dla dzieci uczęszczających do przedszkoli w wieku 5-6 lat. Celem programu jest zwiększanie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat.
Łącznie odbiorców – **304**
- **Bieg po zdrowie** – program dla uczniów czwartej klasy szkoły podstawowej. Podejmowane działania kreują postawy prozdrowotne, ukazują atrakcyjność życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego, opóźniają lub zapobiegają inicjacji tytoniowej
Łącznie odbiorców – **466**
- **Znamie! Znam je?** – program dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Inicjatywa mająca na celu zachęcić młodzież do regularnego badania skóry oraz przestrzegania podstawowych zasad ochrony przez czerniakami.
Łącznie odbiorców – **1761**
- **Wybierz życie – pierwszy krok** – program dla szkół ponadpodstawowych. Plan, w którym głównym założeniem jest stworzenie świadomości zagrożenia rakiem szyjki macicy i innych chorób wywoływanych zakażeniem HPV u młodych ludzi.
Łącznie odbiorców – **493**
- **Podstępne WZW** – program dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Realizacja tej inicjatywy ma na celu upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu B i C.
Łącznie odbiorców – **670**

Ponadto Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia realizowała kampanie ogólnopolskie:

- **Światowy Dzień Rzucania Palenia; Światowy Dzień bez Tytoniu** – jednym z priorytetów działalności Państwowej Inspekcji Sanitarnej jest zabezpieczenie prawa osób niepalących do życia w środowisku wolnym od dymu tytoniowego oraz pary z papierosów elektronicznych. W związku z tym wdrażano działania, których zadaniem było przyczynienie się do ochrony obecnych i przyszłych pokoleń przed niszczącymi skutkami zdrowotnymi spowodowanymi paleniem tytoniu.
Łącznie odbiorców – **1243**
- **KIK 68/Profilaktyka uzależnień** – celem kampanii jest zwiększenie wiedzy na temat skutków zdrowotnych używania substancji psychoaktywnych, a także ograniczenie ich stosowania.
Łącznie odbiorców – **1957**
- **Bezpieczne wakacje/ferie** – zadaniem inicjowanych działań jest umożliwienie spokojnego i bezpiecznego przebiegu zimowej przerwy w nauce oraz zapewnienie bezpiecznego wypoczynku letniego dzieciom i młodzieży.
Łącznie odbiorców – **16599**
- **Koronawirus SARS-CoV-2** – celem podejmowanych działań było zapewnienie dostępu do informacji związanych ze stanem epidemii ogółu społeczeństwa.
Łącznie odbiorców – **1539**
- **Promocja szczepień ochronnych** – kampania, której celem jest promowanie szczepień oraz przekazywanie rzetelnej wiedzy w tym zakresie.

- Łącznie odbiorców – **1325**
- **Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach** – głównym celem jest podniesienie świadomości społeczeństwa oraz specjalistów medycznych na temat zjawiska narastania i rozprzestrzeniania się oporności na antybiotyki wśród drobnoustrojów wywołujących zakażenia u człowieka.
- Łącznie odbiorców – **1215**
- **Wybieraj bezpieczną żywność** – celem kampanii jest uświadomienie konsumentom jak istotną rolę w zapewnieniu bezpieczeństwa żywności odgrywa nauka.
- Łącznie odbiorców – **3777**
- **Myję ręce – bo wiem więcej** – kampania edukacyjna, która ma uświadomić jak ważna jest tak czynność jak mycie rąk, przypomnieć podstawowe zasady higieny.
- Łącznie odbiorców – **343**
- **Światowy Dzień Zdrowia** – celem podejmowanych działań jest **podkreśla priorytetowych obszarów problemów w obszarze zdrowia publicznego na świecie oraz** zaangażowanie dzieci i młodzieży w działania profilaktyczne.
- Łącznie odbiorców – **2694**
- **Promocja zdrowego stylu życia, aktywności fizycznej i prawidłowego odżywiania**
- Łącznie odbiorców – **5455**
- **Profilaktyka zatruc grzybami** – zwiększenie wiedzy na temat grzybów, uniknięcie zatruc pokarmowych.
- Łącznie odbiorców – **3859**
- **Profilaktyka grypy** – działania informacyjno-edukacyjna mające na celu zmniejszenie liczby zakażeń na gripę, która jest groźną chorobą wirusową.
- Łącznie odbiorców – **402**
- **Profilaktyka chorób nowotworowych** – upowszechnianie wiedzy dotyczącej onkologii, promocja tzw. czujności onkologicznej oraz propagowanie prozdrowotnych zachowań i zdrowego stylu życia.
- Łącznie odbiorców – **113**
- **Profilaktyka wszawicy** – celem podejmowanych działań jest zmniejszenie występowania wszawicy w środowisku przedszkolnym, szkolnym oraz dostarczenie wiedzy z zakresu zapobiegania wszawicy.
- Łącznie odbiorców – **438**
- **Profilaktyka chorób zakaźnych w tym chorób odzwierzęcych, gruźlica, meningokoki, WZW BC, kleszczowe zapalenie mózgu i inne**
- Łącznie odbiorców – **2353**
- **Wojewódzki Przegląd Małych Form Teatralnych** – promowanie wśród młodzieży szkolnej zachowań korzystnych dla zdrowia z wykorzystaniem form teatralnych
- Łącznie odbiorców – **83**
- **Problem Wagi Ciężkiej** – kampania, której celem jest zwrócenie uwagi na problem przeciążonych plecaków/tornistrów oraz rozpowszechnienie informacji, że jedną z przyczyn wad postawy mogą być przeciążone kręgosłupy,
- Łącznie odbiorców – **11083**
- **Działania informacyjno-edukacyjne skierowane do uchodźców z Ukrainy**

Łącznie odbiorców – **993**

- **Badania ankietowe GYTS** – głównym celem badania było zebranie informacji o postawach zdrowotnych uczniów, które pozwolą na skuteczną ochronę zdrowia dzieci i młodzieży w wieku szkolnym w całym kraju.

Łącznie odbiorców – **42**

- **Monitoring przestrzegania ustawy antytytoniowej**

Łącznie odbiorców – **641**

Z powyższych działań przeprowadzano w 2022 roku 55 wizytacji w placówkach oświatowych oraz 14 w związku z przestrzeganiem wymagań Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

W zależności od grupy wiekowej przeprowadzono m.in. konkursy o tematyce prozdrowotnej, prelekcje edukacyjne, akcje informacyjno-edukacyjne oraz na bieżąco udzielano poradnictwa merytorycznego dla realizatorów programów edukacyjnych i działań prozdrowotnych oraz osób zainteresowanych działalnością oświatowo-zdrowotną, a także prowadzono dystrybucję materiałów edukacyjnych.

Akcje i kampanie oraz ich przebieg był nagłaśniany m.in. na stronie internetowej PSSE, Facebook.

Ze względu na ogłoszenie stanu epidemii SARS-CoV-2 pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia wykonywali zadania mające na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się wirusa (dyżury weekendowe, dyżury pod telefonem alarmowym oraz w Systemie SEPIS, obsługa bazy EWP, obsługa systemu SEPIS).

VI. Nadzór nad warunkami zdrowotnymi żywności i żywienia, przedmiotów użytku oraz produktów kosmetycznych.

Bezpieczeństwo żywności – ogół warunków, które muszą być spełniane, dotyczących w szczególności:

- stosowanych substancji dodatkowych i aromatów,
- poziomów substancji zanieczyszczających,
- pozostałości pestycydów,
- warunków napromieniania żywności,
- cech organoleptycznych,

i działań, które muszą być podejmowane na wszystkich etapach produkcji lub obrotu żywnością - w celu zapewnienia zdrowia i życia człowieka.

W 2022 roku przeprowadzono łącznie 678 kontroli w nadzorowanych obiektach, w tym 160 kontroli interwencyjnych.

Do najistotniejszych nieprawidłowości stwierdzanych w czasie kontroli należały:

- zły stan techniczny pomieszczeń i wyposażenia;
- sprzedaż środków spożywczych po upływie ich terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości;
- nieprawidłowe przechowywanie surowców i wyrobów gotowych;
- sprzęt porządkowy lub rzeczy osobiste przechowywane w przypadkowych miejscach;

- brak zapisów z monitorowania temperatur w urządzeniach chłodniczych;
- środki spożywcze przetrzymywane w niewłaściwych miejscach.

Interwencje, których zasadność potwierdzono, dotyczyły m.in. niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych, sprzedaży środków spożywczych po upływie ich terminu przydatności do spożycia lub daty minimalnej trwałości.

Z pobranych do badań laboratoryjnych 240 próbek zakwestionowano 1 próbkę (w zakresie znakowania).

W przypadkach naruszenia przepisów prawa żywnościowego Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaśle wydał 249 decyzje merytoryczne (w tym 42 na poprawę stanu technicznego, 2 w sprawie przerwania prowadzenia działalności zakładu i 1 zakazu wprowadzania do obrotu) oraz 109 decyzji płatniczych.

Zgodnie z ustawowym obowiązkiem zatwierdzania obiektów, które produkują lub wprowadzają do obrotu żywność pochodzenia niezwierzęcego, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaśle zatwierdził 38 nowe zakłady.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaśle skierował do Podkarpackiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego 4 wnioski o nałożenie kar pieniężnych na podmioty, które naruszyły przepisy Ustawy o bezpieczeństwie żywności i żywienia z dnia 25 sierpnia 2006 r., głównie ze względu na rozpoczęcie prowadzenia działalności bez złożenia wniosku o zatwierdzenie i wpis do rejestru zakładów podlegających urzędowej kontroli organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Nałożono 91 grzywnien w drodze mandatów karnych na łączną kwotę 12500 zł. Najwięcej nieprawidłowości w zakresie stanu sanitarnohigienicznego stwierdzano w obiektach żywienia zbiorowego otwartego oraz obiektach obrotu żywnością.

Podobnie jak w latach ubiegłych prowadzono działania w zakresie systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach RASFF. Przeprowadzono działania w związku z 51 powiadomieniami z zakresu funkcjonowania systemu RASFF. Monitorowano występowanie i wycofywanie z rynku powiatu środki spożywcze, materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością zgłoszone w systemie tj.:

1. Elementy brojlerów – obecność antybiotyków: amoksycylina i eurofloksacyna.
2. naczynia bambusowe: kubek, miska, salaterka, dzbanek do wody – mieszanka bambusa i melaminy.
3. Elementy z kurczaka – obecność pałeczek Salmonella Enteritidis i Infantis.
4. Elementy z kurczaka – obecność Salmonella spp. (**2 powiadomienia RASFF**).
5. Batony firmy Bakalland – zanieczyszczenie fragmentami szkła.
6. Żołądki z kurczaka – obecność Salmonella spp.
7. Ashwagandha – wykrycie niedozwolonego napromienienia próbki.
8. Cukinia – przekroczenie NPD pestycydu – metalaksylu.
9. Ballans baton waniliowy cappuccino – użyty do produkcji składnik zawiera tlenek etylenu.
10. Calcium + Wit C o smaku poziomkowym, Calcium + Wit C o smaku pomarańczowym - użyty do produkcji składnik zawiera tlenek etylenu.
11. Apeto herbatka dla odchudzających się - zanieczyszczona tlenkiem etylenu.
12. Dzbanek z plastikowymi kostkami lodu – możliwość uduszenia się produktem.
13. Nogi z kurczaka – przekroczenie pozostałości doksycykliny.

14. Papryka czerwona świeża - przekroczenie NPD pestycydu – chlorpiryfosu.
15. Elementy z kurczaka - obecność pałeczek Salmonella Infantis (**2 powiadomienia RASFF**).
16. Łyżka szumówka firmy Altemdesign – przekroczenie migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA).
17. Pasta migdałowa firmy Planta – obecność ciała obcego (kawałki tworzywa sztucznego).
18. Kielbasa swojska sądecka – przekroczenie NDP benzo(a)pirenu i sumy WWA.
19. elementy z kurczaka – obecność pałeczek Salmonella Enteritidis (**4 powiadomienia RASFF**).
20. Kielbasa wiejska pieczona – przekroczenie NDP benzo(a)pirenu i sumy WWA.
21. Produkty marki Kinder wyprodukowane przez Zakład Ferrero w Belgii – obecność Salmonella typhimurium.
22. Łopatka kuchenna ażurowa nylonowa – przekroczenie migracji specyficznej – suma pierwszorzędowych amin aromatycznych.
23. Borówka amerykańska świeża – przekroczenie NPD pestycydu – formentantu.
24. Banany - przekroczenie NPD pestycydu – chlorpiryfosu.
25. Orion – lentilki czekoladowe drażetki – nieprawidłowe znakowanie w języku polskim.
26. Cytryny świeże – przekroczenie NPD pestycydu – chlorpiryfosu.
27. Mus jabłko – mango – banan Kubuś baby - przekroczenie NPD pestycydu – suma fosetylu – Al i kwasu fosfonowego wyrażona jako fosetyl – Al.
28. Herbalife Protein bar Vanilla Almond – niezadeklarowana obecność alergenu (jaj w produkcji).
29. Elementy z kurczaka - obecność pałeczek Salmonella Enteritidis i Salmonella z grupy O1.
30. Żuravit – wykrycie białka orzeszków ziemnych w płynnej lecytynie sojowej.
31. Szpatułka Kamille – przekroczenie NPD pierwszorzędowych amin aromatycznych.
32. Lody Haagen Dass – użyty do produkcji składnik zawiera tlenek etylenu (ekstrakt waniliowy).
33. Rodzynki sultañskie – przekroczenie NDP ochratoksyny A.
34. Ananas plastry w syropie – przekroczenie NDP cyny.
35. Talerz z melaminy niebieski – przekroczenie migracji specyficznej formaldehydu.
36. Bułka tarta – obecność ciała obcego (plastik).
37. Elementy z kurczaka – przekroczonego poziomu monoenzymy.
38. Kielbasa swojska z wędzarni stryja - przekroczenie NDP benzo(a)pirenu i sumy WWA.
39. Szczypce do steku – przekroczenie migracji specyficznej pierwszorzędowych amin aromatycznych (PAA) i 2,4 – toluenodiaminy oraz 4,4 – diaminodifenylometanu.
40. Zestaw szklanek świątecznych (2 szt.) – migracja ołowiu i kadmu.
41. Koktajl z owoców morza w zalewie – przekroczenie zawartości benzoenu sodu i sorbinianu potasu, obecność niezadeklarowanej substancji słodzącej acesulfam K, zastosowanie niedopuszczalnej substancji słodzącej – cykloaminianów oraz niewłaściwe oznakowanie produktu.
42. Filet śledziowy w oleju – obecność Listeria monocytogenes.
43. Suplement diety Dr. Max Omega – 3 Premium – przekroczenie NDP estrów glicydowych kwasów tłuszczowych.
44. Mięso indycze – obecność antybiotyku.
45. Cytryny świeże – przekroczenie NPD pestycydu – buprofezyny.
46. Filet z piersi indyka – obecność Salmonella spp.

W 2022 roku stwierdzono poprawę w zakresie opracowania i wdrażania systemów dobrej praktyki higienicznej, dobrej praktyki produkcyjnej oraz systemu HACCP w zakładach spożywczych. Pomimo tych pozytywnych tendencji nadal stwierdzano usterki w zakresie przestrzegania zasad higieny określonych w przepisach prawa krajowego i wspólnotowego.

Wszystkie zagrożenia jakie występowały w ubiegłym roku w obszarach żywności, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością zostały opanowane.

Pomimo usterek stwierdzanych w trakcie prowadzenia urzędowych kontroli, stan higieniczno-sanitarny nadzorowanych obiektów nie uległ pogorszeniu, natomiast w dalszym ciągu wymaga od wszystkich podmiotów gospodarczych działań naprawczych a od organów kontroli urzędowych systematycznego nadzoru.

VII. Nadzór nad warunkami higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne w celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych.

Ustawa o Państwowej Inspekcji Sanitarnej z 14 marca 1985 r. określa zadania, zakres działalności, organizację i uprawnienia inspekcji sanitarnej. Poddawana nowelizacjom, jest podstawą działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej do dziś, a jej główny cel jakim jest ochrona zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem czynników środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych i zawodowych pozostaje niezmienny i wciąż aktualny. Realizowane zadania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Jaśle obejmują działania zapobiegawcze i przeciwepidemiczne, sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego oraz profilaktykę, edukację zdrowotną i promocję zdrowia. Powyższe zadania mają charakter ciągły i długoterminowy, jednocześnie wiele podejmowanych działań stanowi niezwłoczną odpowiedź na pojawiające się potencjalne zagrożenia bezpieczeństwa zdrowotnego społeczeństwa. Prezentowane dane w niniejszym dokumencie pochodzą ze sprawozdań rocznych PSSE w Jaśle.

Zadania z zakresu bezpieczeństwa zdrowotnego realizowane w roku 2022 były następstwem bieżącej sytuacji epidemiologicznej, chorób zakaźnych i zakażeń w powiecie, w kraju i na świecie.

W roku 2022 przeprowadzono ok. 5 000 dochodzeń epidemiologicznych w przypadkach zgłoszeń chorób zakaźnych. Dochodzenia przeprowadzane były w celu:

- ustalenie źródła zakażenia,
- wykrycie czynnika etiologicznego powodującego zachorowanie,
- objęcie nadzorem osób kontaktujących się z chorym lub podejrzanym o zakażenie,
- ustalenie stanu zdrowia zwierzęcia podejrzanego o zakażenie wścieklizną w celu podjęcia ostatecznej decyzji dotyczącej szczepienia osoby pogryzionej przez zwierzę,
- przeprowadzenie kwalifikacji zachorowań zgodnie z definicjami przypadków chorób zakaźnych dla potrzeb nadzoru epidemiologicznego.

Prowadzony nadzór epidemiologiczny miał na celu pozyskanie informacji o charakterze występujących zagrożeń, ich rozmiarach i zaobserwowanych trendach, a w większości przypadków w związku z epidemią, a następnie stanem zagrożenia epidemiologicznego.

W obiektach udzielających świadczeń zdrowotnych środki dezynfekcyjne są dobrane właściwie, stosowane i przechowywane wg zaleceń producenta. Pojemniki na roztwory użytkowe środków dezynfekcyjnych posiadają właściwe oznakowanie tj. nazwę preparatu, stężenie, datę przygotowania z uwzględnieniem godziny, dane osoby przygotowującej roztwór, sito do narzędzi, szczelną pokrywę. Personel odpowiedzialny za dezynfekcję ma na wyposażeniu stosowne środki ochrony osobistej. Placówki medyczne posiadają opracowane procedury przygotowania środków dezynfekcyjnych.

Dezynfekcja i sterylizacja narzędzi oraz sprzętu wielokrotnego użytku przeprowadzana jest w gabinetach zabiegowych i stomatologicznych, wyłącznie w autoklawach. Podmioty te prowadzą kontrolę procesów sterylizacji zgodnie z najnowszymi standardami tj. w oparciu o „Ogólne wytyczne dla wszystkich podmiotów wykonujących procesy dekontaminacji, w tym sterylizacji wyrobów medycznych i innych przedmiotów wielorazowego użytku wykorzystywanych przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych oraz innych czynności, podczas których może dojść do przeniesienia choroby zakaźnej lub zakażenia”, opracowane przez ekspertów Stowarzyszenia Higieny Lecznictwa, Polskiego Stowarzyszenia Sterylizacji Medycznej i Narodowego Instytutu Leków. W przychodniach oraz w pozostałych gabinetach, w których udzielane są świadczenia zdrowotne stosuje się również narzędzia jednorazowego użytku. Zaopatrzenie placówek w środki czystości, środki do dezynfekcji, materiały opatrunkowe i bieliznę oceniono jako wystarczające. Sposób postępowania z odpadami medycznymi i komunalnymi zgodny z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi. Wszystkie podmioty wytwarzające odpady medyczne niebezpieczne mają umowy na odbiór odpadów zawarte z firmami posiadającymi zezwolenie na odbiór i utylizację odpadów medycznych i niebezpiecznych.

Niewielkie odchylenia w ww. zakresach zostały skontrolowane, wystawiono decyzje nakazujące naprawienie lub skorygowanie uchybień.

W roku 2022 w związku z trwającym stanem epidemii, a po ogłoszeniu dnia 12.05.2022r. przez Ministra Zdrowia rozporządzenia o stanie zagrożenia epidemicznego na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, Państwowa Inspekcja Sanitarna realizowała wielokierunkową działalność w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych. Działania te, to kontynuacja kluczowych zadań polegających na niedopuszczeniu do rozprzestrzenienia się zakażeń związanych z wieloma groźnymi chorobami zakaźnymi, w tym na eliminacji zakażeń spowodowanych wirusem SARS-CoV-2, szerzeniu postaw prozdrowotnych, ograniczaniu ryzyka narażenia na zakażenia oraz edukację i skuteczne uświadamianie istniejących zagrożeń.

Sytuacja epidemiologiczna w zakresie chorób zakaźnych na terenie powiatu jasielskiego.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaśle przedkłada analizę sytuacji epidemiologicznej w oparciu o rejestrowane choroby zakaźne w 2022 roku w porównaniu

z rokiem 2021. W Polsce zgłaszanie, kwalifikacja oraz rejestracja zachorowań na choroby zakaźne opiera się na opracowanych przez Państwowy Zakład Higieny „Definicjach chorób zakaźnych”. Zastosowanie powyższych definicji, ma na celu ujednoczenie zgłaszalności chorób zakaźnych i zapewnienie porównywalności danych, zbieranych w ramach nadzoru epidemiologicznego w Polsce oraz we Wspólnocie Europejskiej. Powyższą analizą zostały objęte jednostki i zespoły chorobowe, które stanowiły problem epidemiologiczny.

W roku 2021, 2022r na terenie powiatu jasielskiego wśród chorób podlegających zgłaszaniu nie odnotowano zachorowań na czerwonkę bakteryjną, odrę, ospę prawdziwą, dury brzuszne i dury rzekome. Zagrożenie zachorowaniami na te choroby nie jest wysokie. Wymagają one jednak utrzymania stałego nadzoru z racji ich znaczenia klinicznego i potencjału epidemicznego. Na obszarze działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaśle w roku bieżącym w 4763 przypadkach zachorowań na chorobę zakaźną, pracownicy Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Jaśle przeprowadzili wywiad epidemiologiczny. W 2022 roku opracowano 6 zbiorowych zatruc pokarmowych. W tym przypadku łącznie nadzorem objęto 44 osoby. Hospitalizowanych było 10 osób. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono, że potwierdzonym czynnikiem etiologicznym zachorowań były: Salmonella Enteritidis i Rotawirusy.

1. Covid-19

Choroba COVID-19 w 2022 roku pozostaje wysoce zaraźliwa, co oznacza, że trwająca epidemia stanowi nadal globalne zagrożenie dla zdrowia publicznego.

Obraz kliniczny COVID-19 oraz objawy koronawirusa są niezwykle zróżnicowane. Istnieje szeroki przedział symptomów towarzyszących zarażeniu wirusem SARS-CoV-2: od infekcji bezobjawowej do niewydolności wielonarządowej.

Rok 2022 to dwa dominujące warianty SARS CoV-2 zarówno w skali kraju jak i w powiecie jasielskim, co wynika z sekwencjonowania pobranych wymazów. Były to DELTA i OMIKRON, a także jego wariant BA5. W porównaniu do poprzednich wariantów mogliśmy zaobserwować spadek takich objawów jak utratę węchu i smaku czy gorączkę lub ucisk w klatce piersiowej.

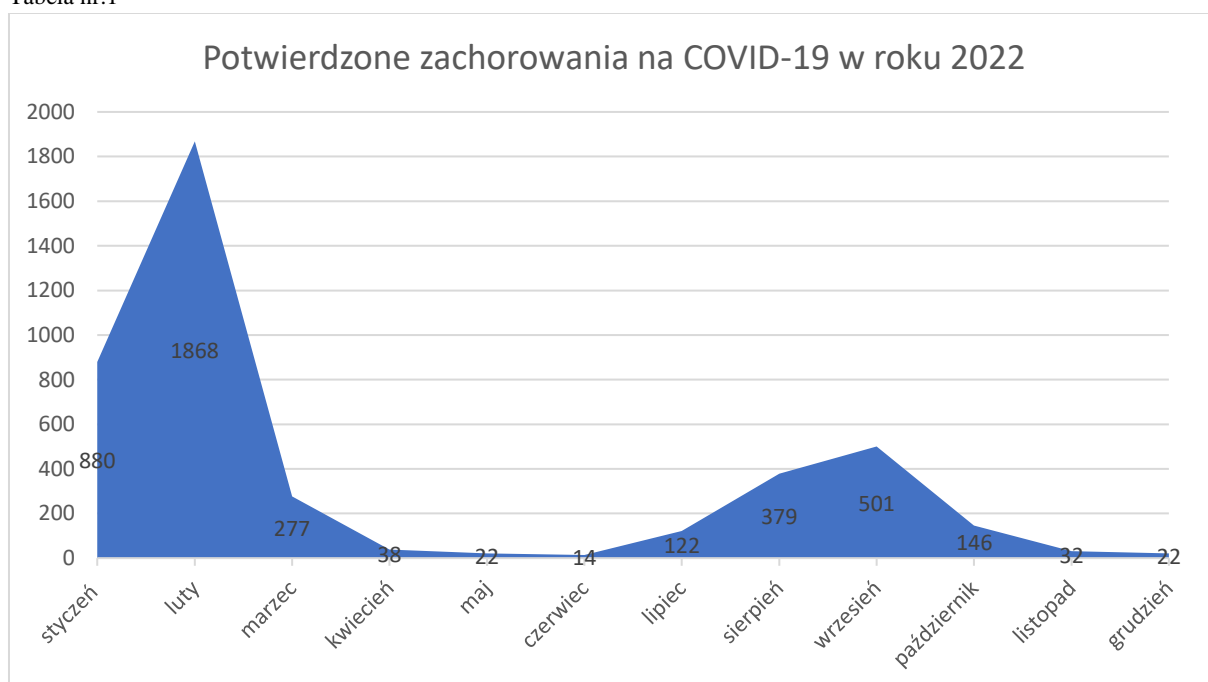
Wariant DELTA przypominał zapalenie zatok lub grypę żołądkową – symptomy były mało specyficzne i utrudniały diagnostykę koronawirusa.

Wariant OMIKRON charakteryzował się łagodniejszym przebiegiem, najczęstsze objawy to katar, zatknięty nos, ból głowy i ból gardła.

W 2022 r. zachorowania na COVID-19 w powiecie jasielskim w odniesieniu do poszczególnych miesięcy kształtowały się następująco:

Miesiąc 2022 r.	Ilość potwierdzonych zachorowań na COVID-19 w powiecie jasielskim
styczeń	880
luty	1868
marzec	277
kwiecień	38
maj	22
czerwiec	14
lipiec	122
sierpień	379
wrzesień	501
październik	146
listopad	32
grudzień	22
	Suma 4301

Tabela nr.1

Z powyższego wykresu wynika, że w roku 2022 w powiecie jasielskim odnotowaliśmy 2 fale zachorowań. Kumulacja nastąpiła w pierwszych trzech miesiącach roku i następnie w miesiącach letnich i wczesnojesiennych.

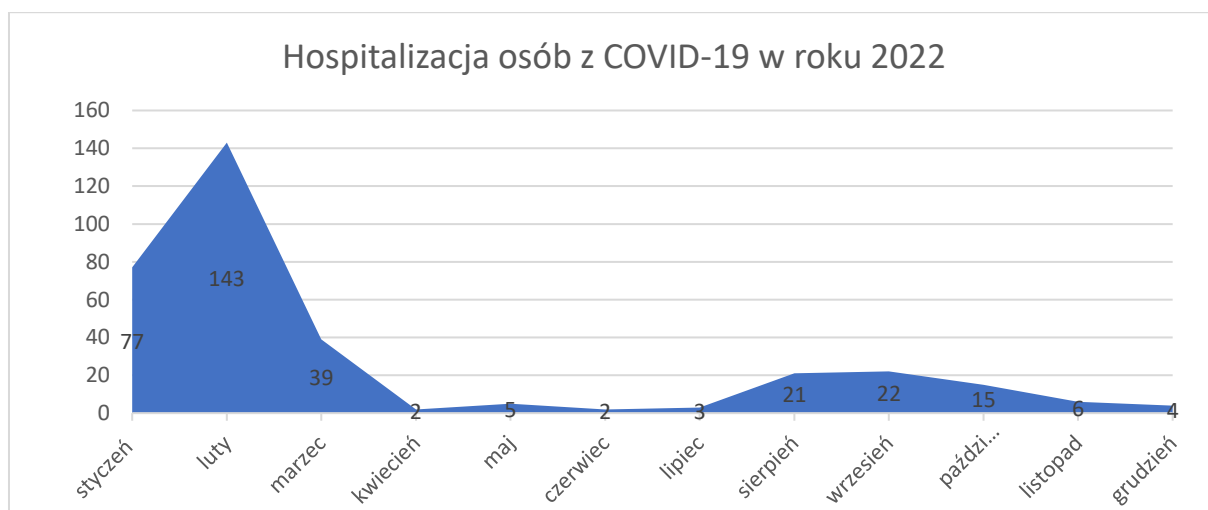
Styczeń, luty, marzec to miesiące, gdzie doszło do 3025 zachorowań, natomiast lipiec, sierpień, wrzesień, październik to 1148 chorujących.

Początek roku 2022 to analogicznie do zachorowań duży wzrost hospitalizacji z powodu COVID-19. Przedstawia to tabela nr 2, a uzupełnia wykres poniżej. W trakcie 1 fali hospitalizowano 259 osób, 2 fala to 61 hospitalizacji. W sumie w okresie od stycznia do grudnia 2022 r. hospitalizowanych było 339 osób.

Miesiąc 2022 r.	Ilość osób hospitalizowanych na COVID-19 w powiecie jasielskim
styczeń	77
luty	143
marzec	39
kwiecień	2
maj	5
czerwiec	2
lipiec	3
sierpień	21
wrzesień	22
październik	15
listopad	6
grudzień	4
	Suma 339

Tabela nr.2

Podsumowanie 2022 roku dla powiatu jasielskiego - również niewolnego od wirusa COVID-19, niesie ze sobą nutę optymizmu. Liczba zgonów to 62 w całym roku 2022 r. Najwięcej zgonów odnotowaliśmy głównie w trakcie 1 fali w ilości 60 osób, w trakcie drugiej fali była to już tylko 1 osoba.

Przedział wiekowy osób zmarłych na COVID-19 to w przeważającej mierze osoby w wieku 60+, bo aż 55 osób na 62.

Wysoki poziom zgonów, bo aż 60 osób to I kwartał 2022 r., a więc 1 fala roku 2022 r.

Miesiąc 2022 r.	Ilość zgonów osób, które zachorowały na COVID-19 w powiecie jasielskim
styczeń	20
luty	31
marzec	9
kwiecień	1
maj	0
czerwiec	0
lipiec	0
sierpień	0
wrzesień	1
październik	0
listopad	0
grudzień	0
	Suma 62

Tabela nr.3

Czynnikami modyfikującymi liczbę zachorowań i zgonów były nasze zachowania, przede wszystkim wytworzyliśmy narzędzia obrony: testy, szczepionki, leki, maseczki i procedury.

Analizując tendencje spadkową zachorowań na COVID-19 w skali kraju w roku 2022 r. zostały podjęte decyzje prawne o obostrzeniach, ograniczeniach, a przede wszystkim ich luzowaniu. Dotychczasowa ścieżka luzowania obostrzeń nie zwiększyła liczby zakażeń, dlatego rząd przechodził do dalszej liberalizacji obostrzeń. **Od 28 marca** zniesiono obowiązek izolacji, kwarantanny a także noszenia maseczek, z wyjątkiem podmiotów leczniczych rozporządzeniem z dnia 25 marca 2022 r. w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii (Dz.U. z 2022 poz. 679) co utrzymano w mocy do dziś.

Od 16 maja zniesiony został stan epidemii, a obowiązuje stan zagrożenia epidemicznego co zostało uregulowane dwoma odrębnymi rozporządzeniami z dnia 12 maja 2022r. w sprawie odwołania na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U. z 2022 poz. 1027) i z dnia 12 maja 2022r. rozporządzenia w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu zagrożenia epidemicznego (Dz.U. z 2022 poz.1028).

2. Małpia ospa

We wcześniejszych latach ospa małpia powodowała zachorowania u ludzi wyłącznie w krajach afrykańskich, w których występują przenoszące wirusa MPXV gryzonie afrykańskie. Poza Afrykę były zawlekane pojedyncze przypadki, które nie stanowiły źródła ognisk zachorowań. W roku 2022 w powiecie jasielskim zanotowaliśmy 1 podejrzenie małpiej ospy, które nie zostało potwierdzone badaniem laboratoryjnym.

Szczepienia przeciw ospie małpiej są wykonywane szczepionką JYNNEOS, Bavarian Nordic A/S (0,5 ml na dawkę).

Szczepienie zaleca się osobom, które ukończyły 18 lat w ramach:

- szczepień poekspozycyjnych w następujących sytuacjach:

- bliski kontakt fizyczny: przez nieuszkodzoną skórę lub błony śluzowe z osobą zakażoną ospą małą (np. kontakt seksualny, kontakt domowy) lub długotrwały kontakt twarzą w twarz < 1m bez maski ochronnej
  - personelowi medycznemu opiekującemu się chorymi na ospę małą lub mogącemu mieć kontakt z materiałem zakaźnym, po kontakcie bez użycia środków ochrony indywidualnej z osobą zakażoną ospą małą, jej płynami ustrojowymi lub przedmiotami zanieczyszczonymi materiałem zakaźnym,
  - personelowi laboratorium w sytuacji przypadkowego kontaktu z materiałem laboratoryjnym zawierającym wirusa ospy małej, który nie został poddany inaktywacji, Uwaga! Szczepienia są dobrowolne, a decyzja o szczepieniu podejmowana jest indywidualnie po ocenie korzyści i ryzyka, uwzględniając rodzaj kontaktu i czas jaki upłynął od ekspozycji, wiek oraz dane z wywiadu dotyczące statusu immunologicznego i czynników zwiększających ryzyko ciężkiego przebiegu ospy małej.
- szczepień przedekspozycyjnych:
- personelowi medycznemu opiekującemu się chorymi na ospę małą lub mogącemu mieć kontakt z materiałem zakaźnym,
  - personelowi laboratorium pracującemu z ortopoxwirusami, decyzja o szczepieniu podejmowana jest indywidualnie po ocenie korzyści i ryzyka.

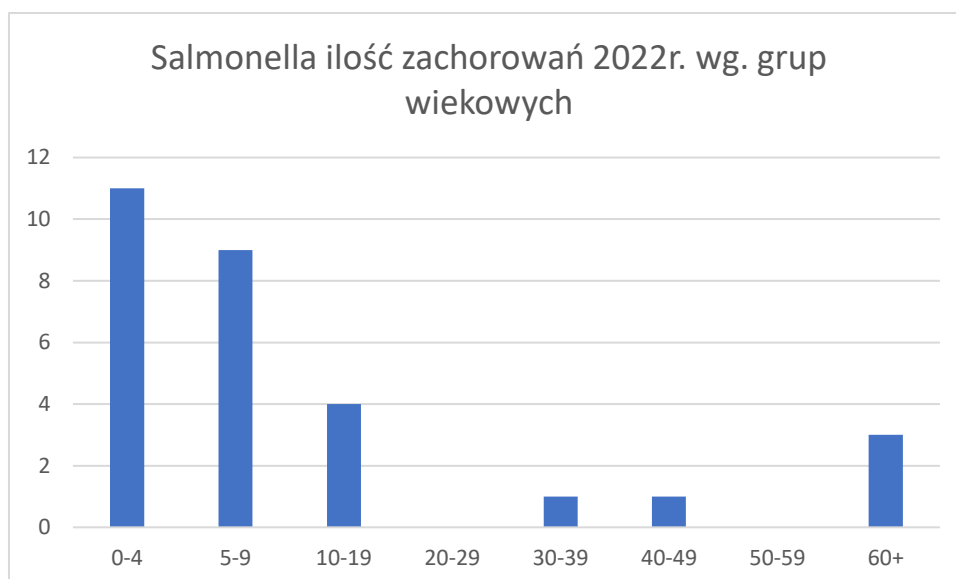
3. Salmonelozy

W roku sprawozdawczym zachorowalność w zakresie zatruc pokarmowych pałeczkami *Salmonella* kształtowała się następująco: zgłoszono 29 przypadków, w tym głównie z prób kału pobranych od osób chorych wyhodowano pałeczki *Salmonella enteritidis*.

1 przypadek to zachorowanie spowodowane czynnikiem *Salmonella Schleissheim*. Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wiekowej (0-4) – 11 zachorowań, i kolejno (5-9) - 9 zachorowań, (10-19) – 4 zachorowania, (30-39)-1 zachorowanie, (40-49)- 1 zachorowanie, (60+) – 3 zachorowania. W grupie dorosłych podobnie jak w roku poprzednim były to sporadyczne przypadki.

Zachorowania wg. grup wiekowych:

0-4	11 zachorowań
5-9	9 „
10-19	4 „
20-29	0 „
30-39	1 „
40-49	1 „
50-59	0 „
60+	3 „

4. Biegunki u dzieci do lat 2

W roku sprawozdawczym u dzieci do lat 2 zachorowania na biegunkę, zapalenie żołądkowo jelitowe o prawdopodobnym zakaźnym pochodzeniu lub inne bakteryjne zakażenia jelitowe zachorowało 4 dzieci, wirusowe zakażenie jelitowe stwierdzono natomiast u 47 dzieci w tym 39 włącznie wymagało hospitalizacji.

5. Bakteryjne zakażenia jelitowe

W roku ubiegłym zanotowano 49 zakażeń bakteryjnych, w tym 34 osoby hospitalizowano. Czynnikiem chorobotwórczym wywołującym był *Campylobacter* w ilości 2, natomiast *Clostridium difficile* zdiagnozowano u 42 osób.

W 2022 roku odnotowano 47 bakteryjnych zakażeń jelitowych, w tym 16 zachorowań wywołanych przez *Clostridium difficile*, 4 klasyfikowano jako inne określone zakażenia jelitowe, Salmonelozę zdiagnozowano u 28 osób. Ogółem hospitalizowano 34 osoby.

Clostridium difficile jest bakterią powszechnie występującą w środowisku. Kolonizacja tym patogenem jest szczególnie częsta w warunkach szpitalnych. Do wystąpienia choroby przyczynia się narażenie na czynniki ryzyka tj. hospitalizacja, antybiotykoterapia, wiek, obciążenie chorobami dodatkowymi.

W bieżącym roku nie odnotowano ogniska zakażenia szpitalnego ze względu na *Clostridium difficile*. Nie odnotowano zachorowań wśród personelu medycznego.

6. Wirusowe zakażenia jelitowe

W minionym roku ogółem wirusowe zakażenie jelitowe stwierdzono u 124 osób (z wykluczeniem dzieci do lat 2), hospitalizowano 111 osób.

Norowirusy potwierdzono u 25 osób. Rotawirusy natomiast potwierdzono u 91 osób. Inne określone to 8 przypadków.

7. Płonica

W 2022 roku zarejestrowano 4 przypadki bez hospitalizacji.

8. Zapalenia opon mózgowych oraz zapalenie mózgu

W 2022 roku opracowano 1 przypadek zapalenia opon mózgowych innych i nieokreślonych. Osoba ta była hospitalizowana.

9. Róża

Z Zarejestrowano 4 przypadki róży, z czego 1 wymagała hospitalizacji.

10. Pokąsania przez zwierzęta

W minionym roku zarejestrowano 133 pokąsań przez zwierzęta. Sprawcami były zwierzęta domowe oraz zwierzęta dzikie. Szczepieniom zostało poddanych 40 osób zakwalifikowanych ze względu na brak możliwości obserwacji zwierzęcia będącego sprawcą pokąsania. W omawianym okresie na terenie naszego powiatu nie stwierdzono przypadków zachorowania na wściekliznę u ludzi.

11. Borelioza

Borelioza jest odzwierzęcą wieloukładową chorobą zakaźną. Symptomatologia boreliozy jest zróżnicowana, dlatego istotnym czynnikiem mającym wpływ na rozpoznawalność boreliozy jest diagnostyka laboratoryjna. Przeciwno boreliozie nie ma szczepionki, co potęguje problem i uniemożliwia szybkie jej opanowanie. W roku 2022 stwierdzono 35 zachorowań.

12. Ospa wietrzna

Ospa wietrzna występuje zwykle u dzieci. Na ogół stwierdza się u nich łagodne objawy kliniczne takie jak brak łaknienia, ból głowy, osłabienie, niewysoka gorączka, wysypka. U młodzieży i dorosłych może charakteryzować się znacznym nasileniem objawów. Ryzyko wystąpienia powikłań po zachorowaniu (np. wtórne zakażenia bakteryjne skóry, bakteryjne zapalenie płuc, zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych, zapalenie serca itp.) wzrasta wraz z wiekiem. Zachorowalność na ospę wietrzną w 2022 roku uległa wzrostowi w stosunku do roku ubiegłego - zgłoszono 93 przypadki.

Sezonowy rozkład zachorowań na ospę

Styczeń	17 zachorowań
Luty	4 „
Marzec	14 „
Kwiecień	12 „
Maj	10 „
Czerwiec	9 „
Lipiec	4 „
Sierpień	3 „
Wrzesień	2 „
Październik	5 „
Listopad	4 „
Grudzień	9 „

13. Ostre porażenie wiotkie u dzieci w wieku 0-14 lat

W związku z kontynuacją Programu Światowej Organizacji Zdrowia dotyczącego eradykacji zachorowań na polimyelitis Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi czynny monitoring zachorowań na ostre porażenie wiotkie u dzieci do lat 14 oraz nadzoruje działania profilaktyczne w zakresie wykonania szczepień ochronnych przeciwko poliomyelitis. W omawianym okresie nie stwierdzono zachorowania

14. Zakażenia meningokokowe

Wywoływane są przez bakterie zwane meningokokami, które mogą spowodować zapalenie opon mózgowo-rdzeniowych. Mogą również wywołać posocnicę (sepsę) czyli uogólnioną odpowiedź organizmu na zakażenie, określane wspólnie mianem inwazyjnej choroby meningokokowej. U około 20 - 40% zdrowych ludzi (nosicieli) meningokoki występują w jamie nosowogardłowej nie powodując żadnych dolegliwości ani objawów. W okresie poddanym analizie, nie zarejestrowano przypadku zapalenia meningokokowego opon mózgowych jak również posocznicy meningokokowej.

15. Wirusowe Zapalenie Wątroby

Wirusowe zapalenia wątroby to choroby wywoływane przez hepatotropowe wirusy, które powodują stan zapalny wątroby. W niektórych przypadkach WZW może przebiegać jak ciężka choroba i grozić poważnymi następstwami zdrowotnymi. Zależy to między innymi od typu WZW oraz wieku zakażonego, jego stanu zdrowia przed zakażeniem i chorób współistniejących. Wirusy wywołujące WZW są odporne na działanie czynników fizycznych i chemicznych. Na terenie powiatu jasielskiego w okresie sprawozdawczym, liczba zgłoszonych zachorowań to 5 potwierdzonych przypadków WZW typu B – osoby nie wymagające hospitalizacji. Ważnym problemem epidemiologicznym są zachorowania na WZW typu C. Zakażenie wirusem HCV występuje głównie w postaci bezobjawowej. Chorobę rozpoznaje się na ogół przypadkowo w późnym jej okresie. Zakażenie prowadzi do poważnych następstw zdrowotnych w postaci przewlekłego zapalenia wątroby, marskości wątroby i raka wątroby.

W roku 2022 zarejestrowano 1 przypadek WZW typu C niehospitalizowany. Z uwagi na brak metod zapobiegania zakażeniom HCV w drodze szczepień ochronnych, szerzeniu się zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby typu C można zapobiec jedynie w drodze działań nie swoistych polegających na wdrożeniu i utrzymaniu wysokich standardów higieniczno-sanitarnych wykonywania świadczeń zdrowotnych oraz zabiegów o charakterze niemedyceznym przebiegających z naruszeniem ciągłości tkanek. WZW typu C pozostaje poważnym problemem zdrowia publicznego, dlatego konieczne jest dalsze usprawnianie działań profilaktycznych i edukacyjnych zmierzających do poprawy bezpieczeństwa procedur medycznych i równoległe do poprawy wykrywania wcześniej nabytych zakażeń.

W 2022 r. wirusowego zapalenia wątroby typu A nie stwierdzono.

16. Świnka (nagminne zapalenie przyusznic)

Choroba przebiega z zajęciem ślinianek, czasem trzustki i bardzo rzadko układu nerwowego. Największa zachorowalność występuje wczesną wiosną oraz zimą. Do zakażenia wirusem świnki dochodzi bardzo łatwo, a człowiek jest jedynym rezerwuarem wirusa. W 2022 nie zarejestrowano zachorowań.

17. Gruźlica

Gruźlica jest chorobą zakaźną, wywołaną prątkiem gruźlicy, która z reguły zajmuje płuca, choć zdarzają się również przypadki gruźlicy pozapłucnej. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Jaśle rozpoznaje i monitoruje sytuację epidemiologiczną gruźlicy poprzez prowadzenie rejestru osób chorych na gruźlicę, prowadzenie nadzoru epidemiologicznego nad osobami chorymi na gruźlicę od momentu rozpoznania choroby do całkowitego wyleczenia oraz nad osobami z kontaktu z chorymi. W 2022 roku na naszym terenie potwierdzono 6 zachorowań na gruźlicę. Dwie osoby zmarły i jako przyczynę wyjściową lekarze kwalifikowali gruźlicę. Po przeprowadzeniu wywiadów epidemiologicznych zarejestrowano 32 osoby z kontaktu, które przekazano pod nadzór lekarski.

18. Zakażenie HIV i zachorowanie na AIDS

W 2022 roku zarejestrowano 3 przypadki zakażenia HIV.

19. Kiła, rzeżączka, chlamydie

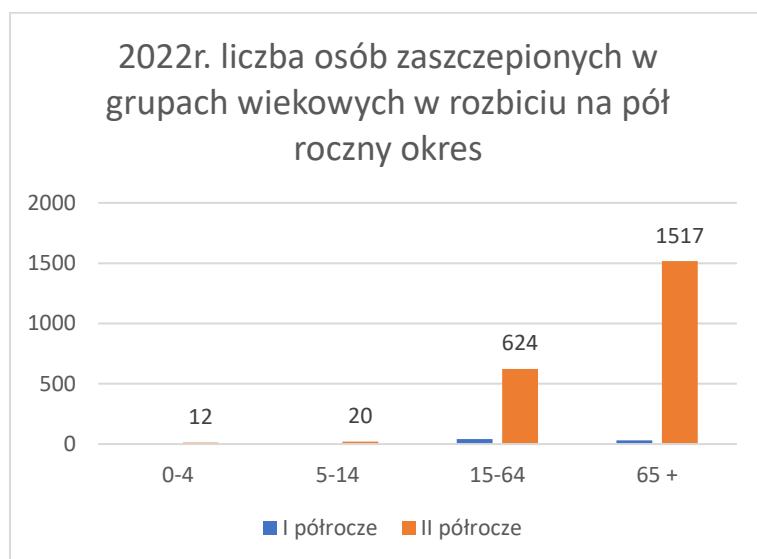
Choroby takie jak kiła, rzeżączka czy chlamydie to te, w których podstawowym czynnikiem ryzyka są stosunki seksualne z więcej niż jednym partnerem lub z osobą, która sama ma wielu innych partnerów. Warto także dodać, że wykrycie u danej osoby jednej z tych chorób oznacza konieczność przeprowadzenia kuracji również u jej partnera seksualnego. W bieżącym roku opracowano 4 przypadki kiły. Zachorowania dotyczyły mężczyzn. Rzeżączkę wykryto u 1 osoby. Chlamydię natomiast zanotowaliśmy w 2 przypadkach. Dane te więc wskazują na wzrost zakażeń przenoszonych drogą kontaktów seksualnych.

20. Grypa

W 2022 roku do tej chwili zgłoszono 3623 zachorowania lub podejrzenia na grypę sezonową i infekcje grypopodobne. Informacje te zebrano na podstawie meldunków epidemiologicznych otrzymanych z przychodni i ośrodków zdrowia. Większość zachorowań rozpoznano na podstawie objawów klinicznych. Hospitalizowano 77 osób w tym 5 osób ze współistniejącą chorobą ze strony układu krążenia, natomiast 31 osób z objawami ze strony układu oddechowego. Jednym ze skutecznych sposobów ograniczenia ryzyka zachorowania na grypę jest coroczne szczepienie się. Ogółem zaszczepiono na grypę 2245 osób. Zdecydowanie więcej szczepień wykonano w II półroczu 2022 r., czyli w okresie jesienno - zimowym, kiedy najczęściej notuje się duży wzrost zachorowań

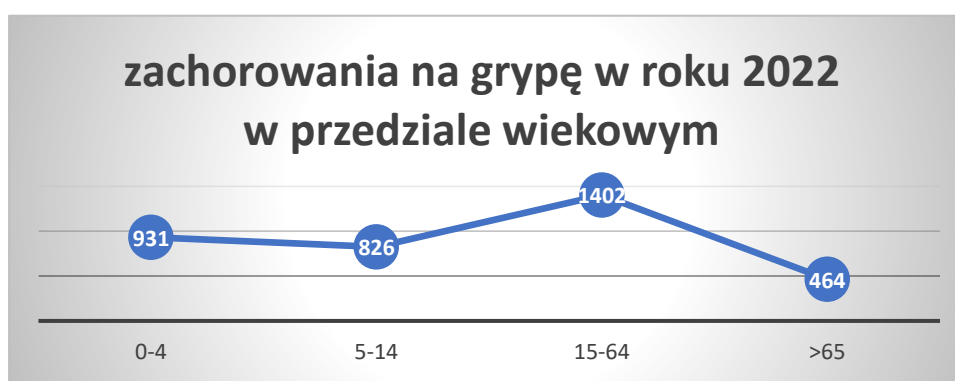
Szczepienia przeciw grypie, wg wieku w rozbiciu na półrocza w 2022 r.

Liczba zaszczepionych	Ogółem	Wiek 0-4	Wiek 5-14	Wiek 15-64	Wiek >65
W I półroczu	72	0	0	42	30
W II półroczu	2173	12	20	624	1517

NADZÓR NAD GRYPĄ						
Wiek	Liczba zachorowań oraz podejrzeń			Powody skierowania do szpitala		
	ogółem	w tym osoby skierowane do szpitala		objawy ze strony układu krążenia	objawy ze strony układu oddechowego	Inne powody
0-4	931	19			7	14
5-14	826	16			4	12
15-64	1402	19		2	7	10
>65	464	20		3	13	5
RAZE M	3623	77		5	31	41

Ogółem w roku 2022 prowadzono nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych poprzez:

- kontrole planowe i doraźne;
- przygotowanie kwartalnych sprawozdań z przeprowadzonych szczepień ochronnych wg ilości wykorzystanych szczepionek oraz wg informacji zawartych w kartach uodpornienia przechowywanych przez składającego sprawozdanie;
- przygotowanie półrocznych sprawozdań o osobach uchylających się od obowiązku szczepień ochronnych;
- działania organów PIS podejmowanych w celu egzekwowania wykonania obowiązku szczepień przez osoby uchylające się;
- przygotowanie rocznych sprawozdań ze szczepień ochronnych (MZ-54);
- prowadzenie rejestru działań administracyjnych wobec rodziców uchylających się od obowiązku szczepień swoich dzieci;
- przygotowanie rocznego zapotrzebowania na preparaty szczepionkowe;
- prowadzenie rejestru niepożądanych odczynów poszczepiennych.

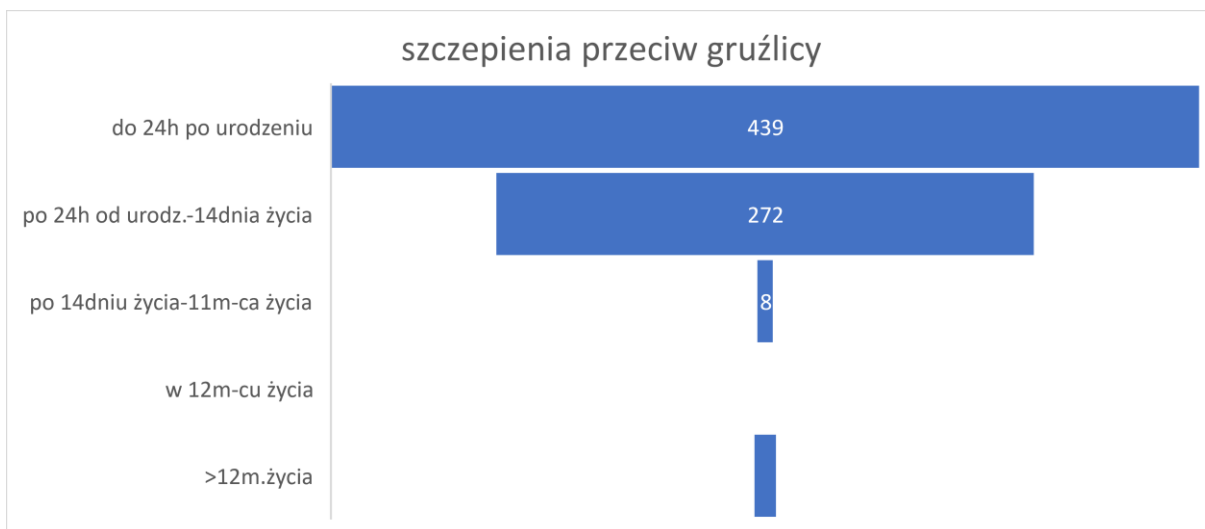
Szczepienia obowiązkowe wykonywano u dzieci i młodzieży w wieku 0-20 lat przeciwko chorobom zakaźnym takim jak: wirusowe zapalenie wątroby typu B, gruźlica, błonica, tężec, krztusiec, poliomyelitis, odra, świnka, różyczka, zakażenia rotawirusowe oraz powodowanymi przez bakterie *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae*.

W 2022 roku Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Jaśle nadzorowała wykonanie szczepień ochronnych w 38 punktach szczepień. W ramach nadzoru nad szczepieniami w 2022

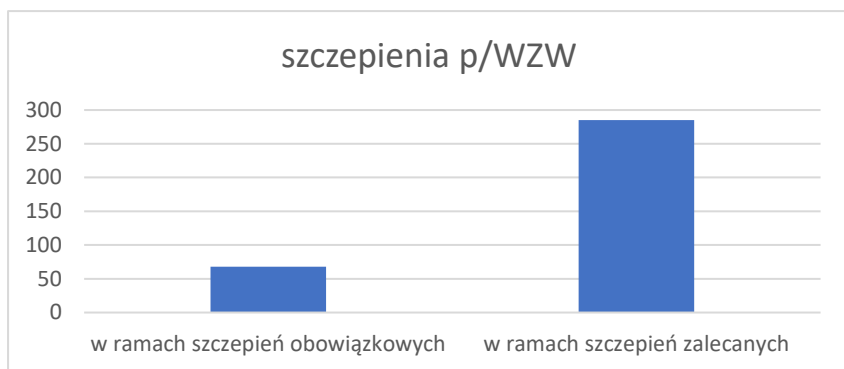
roku na terenie powiatu jasielskiego przeprowadzono 32 bezpośrednich kontroli, a nadzór nad wykonaniem szczepień ochronnych odbywał się na bieżąco za pomocą dostępnych metod wymiany informacji bezpośrednio i na odległość. W okresie sprawozdawczym zarejestrowano 2 niepożądane odczyny po szczepieniu, w tym 1 poważny i 1 łagodny. Korzystano z centralnego Elektronicznego Systemu Nadzoru nad Dystrybucją Szczepionek umożliwiającego centralnie najbardziej racjonalne wykorzystywanie szczepionek na terenie całego kraju. W bieżącym roku w celu zachowania bezpieczeństwa publicznego i profilaktyki chorób zakaźnych program Szczepień Ochronnych został utrzymany na wysokim poziomie, dzięki współpracy Placówek realizujących szczepienia i Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej.

Szczepienia wykonywane są przez wykwalifikowane pielęgniarki, które ukończyły w ramach doskonalenia zawodowego specjalistyczny kurs w zakresie szczepień ochronnych. Preparaty szczepionkowe wykorzystywane były w placówkach racjonalnie i przechowywane w urządzeniach chłodniczych z kontrolą temperatury. (Większość ośrodków posiada system alarmowy monitorujący działanie urządzeń chłodniczych do przechowywania szczepionek).

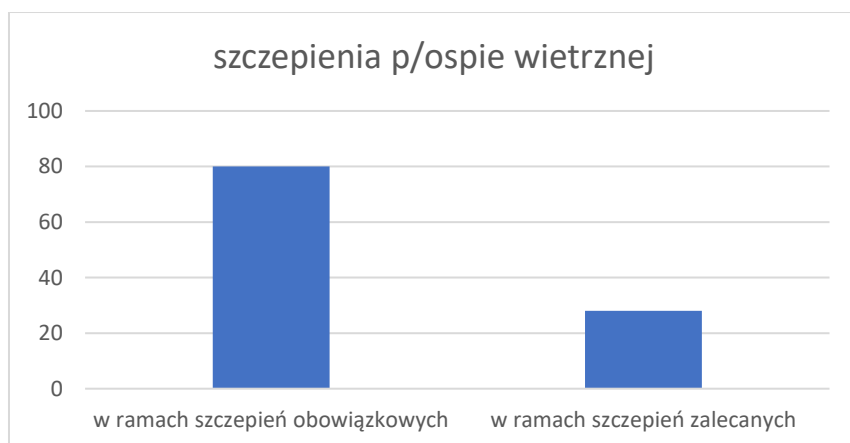
Szczepienia przeciw gruźlicy	do 24h po urodzeniu	439
	po 24h od urodz. -14dnia życia	272
	po 14dniu życia-11m-ca życia	8
	w 12m-cu życia	
	>12m.życia	11

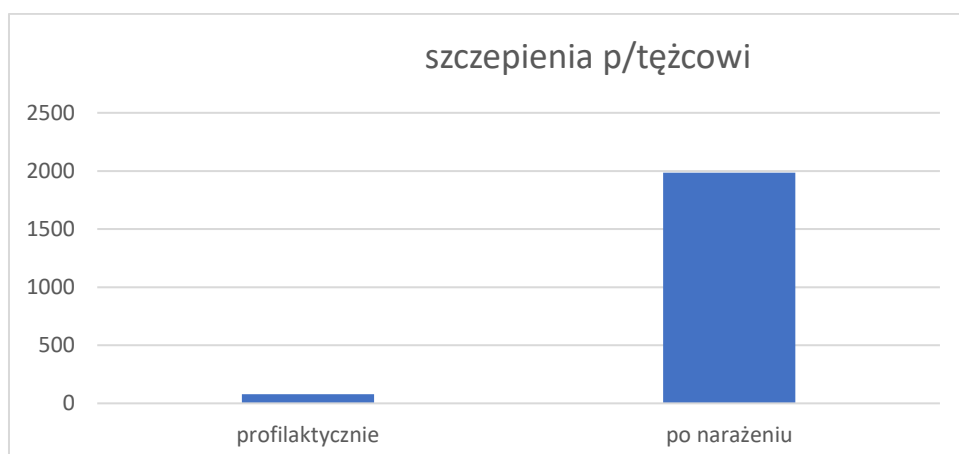
Szczepienia przeciw WZW typu B	w ramach szczepień obowiązkowych	68
	w ramach szczepień zalecanych	285

Szczepienia przeciw ospie wietrznej	w ramach szczepień obowiązkowych	80
	w ramach szczepień zalecanych	28

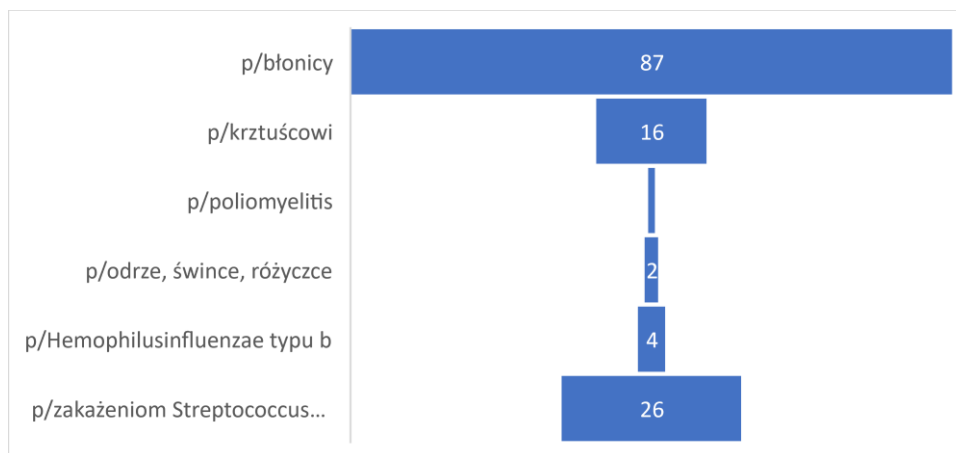

Szczepienia p/tężcowi	profilaktycznie	80
	po narażeniu	1985

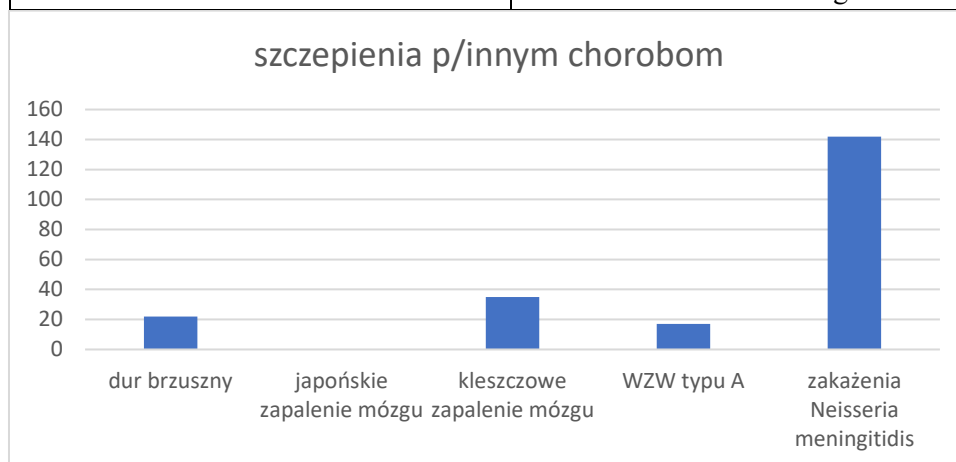

Szczepienia p/wścieklicznie	profilaktycznie	14
	po narażeniu	71

Szczepienia poza kalendarzem szczepień	p/błonicy	87
	p/krztuścowi	16
	p/poliomyelitis	1
	p/odrze, śwince, różyczce	2
	p/Hemophilusinfluenzae typu b	4
	p/zakażeniami Streptococcus pneumoniae	26

Szczepienia p/inym chorobom	cholera	0
	dur brzuszny	22
	japońskie zapalenie mózgu	0
	kleszczowe zapalenie mózgu	35
	WZW typu A	17
	zakażenia Neisseria meningitidis	142

21. Zgony z powodu chorób zakaźnych

W roku sprawozdawczym na terenie powiatu zarejestrowano 4 zgony wyłącznie z powodu chorób zakaźnych, podlegających ustawowemu zgłaszaniu do Państwowej Inspekcji Sanitarnej dotyczące 2 przypadków gruźlicy i dwóch przypadków posocznicy. W przebiegu epidemii w związku z Covid-19 i chorób współistniejących zmarło 62 osoby co w stosunku do roku 2021 r. stanowi spadek o ok. 60%.

VIII. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego

W 2022 r. pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego PSSE Jasło rozpatrzyli **230** wniosków otrzymanych od Urzędów Miast i Gmin oraz od inwestorów indywidualnych. W wyniku powyższego zajęto stosowne stanowiska.

Dotyczyły one:

- postępowania w sprawie wydania decyzji środowiskowych dla inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska (zapytania o potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz opracowania raportu) – 73 opinie,
- warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko – 5 opinii,
- strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przed opracowaniem Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego Miast i Gmin lub studium i kierunków zagospodarowania przestrzennego – 2 opinie,
- projektów Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego wraz z prognozą – 2 opinie,
- projektów budowlanych – 20 opinii,
- zgodności wykonania obiektu z projektem budowlanym przy dopuszczaniu do użytkowania obiektów, dla których nałożono obowiązek uzyskania decyzji na użytkowanie – 49 opinii,
- odbiorów obiektów, dla których nie nałożono obowiązku uzyskania decyzji na użytkowanie – 54 opinie,
- innych zaświadczeń, opinii i decyzji – 25

Pracownicy Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego przeprowadzili ponadto 104 kontrole w terenie.

Za przeprowadzone kontrole i uzgodnienia dokumentacji wystawiono 119 decyzji płatniczych.

Do ważniejszych projektów budowlanych uzgadnianych przez Sekcję Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego należy zaliczyć między innymi:

1. Przebudowa, nadbudowa i rozbudowa budynku Urzędu Gminy w Tarnowcu.
2. Budynek zaplecza sanitarno-gospodarczego dla zadania inwestycyjnego pn.: Zagospodarowanie zbiornika wodnego w Krempej.
3. Przebudowa pomieszczeń I piętra budynku przedszkola w Nowym Żmigrodzie przy ul. Mickiewicza 6
4. Ośrodek kulturalno-sportowy w Dębowcu.
5. Rozbudowa, przebudowa i zmiana sposobu użytkowania części szkoły podstawowej na utworzenie żłobka w Łazach Dębowieckich.
6. Remont i przebudowa pomieszczeń Oddziału Pediatrii i Alergologii Szpitala Specjalistycznego w Jaśle przy ul. Lwowskiej 22.
7. Rozbudowa istniejącego cmentarza w Trzcinicy.

Do ważniejszych obiektów przekazywanych do użytkowania przy współudziale Inspekcji Sanitarnej należą:

1. Przebudowa i rozbudowa hali do sortowania odpadów w Zakładzie Zagospodarowania Odpadów w Wolicy.
2. Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Osieku Jasielskim.
3. Kanalizacja sanitarna w Łazach Dębowieckich, Dębowcu, Majscowej

i Umieszczu.

4. Zagospodarowanie zbiornika wodnego w Krempnej.
5. Przychodnia zdrowia w Dębowcu.
6. Rehabilitacja w Samodzielnym Publicznym Gminnym Ośrodku Zdrowia w Nowym Żmigrodzie.
7. Dom Spokojnej Starości w Chrzastówce.
8. Centrum Techniki, Kultury i Przedsiębiorczości w Jaśle przy ul. Bednarskiej.
9. Przedszkole gminne w Kołaczycach.
10. Internat Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Jaśle przy ul. Staszica.
11. Gminna Biblioteka Publiczna w Szebniach.
12. Przebudowa i rozbudowa budynku produkcyjno-magazynowego Vortumnus w Skołyszynie.
13. Budynek produkcyjno-magazynowy PROMET w Przysiekach.
14. Hala magazynowa Nowy Styl w Jaśle przy ul. Fabrycznej.
15. Hala magazynowa PPHU CENTRUM w Jaśle przy ul. Mickiewicza.

W związku z trwającą epidemią pracownicy Sekcji brali czynny udział w działalności prowadzonej przez Sekcję Epidemiologii – przeprowadzano wywiady epidemiologiczne, wprowadzano dane do systemu EWP, pracowano w systemie SEPIS i w Wirtualnej Stacji województwa podkarpackiego oraz przeprowadzano kontrole z udziałem przedstawicieli Komendy Powiatowej Policji w Jaśle w terenie dotyczące stosowania zakazów i nakazów w związku z wystąpieniem stanu zagrożenia epidemicznego.

IX. Podsumowanie i wnioski końcowe z całościowej działalności Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaśle

Działalność inspekcyjna prowadzona była w roku 2022 w sposób zaplanowany i celowy. Realizowano uzgodnione z GIS, WSSE cele i zamierzenia służące ochronie zdrowia ludzkiego i środowiska bytowania człowieka.

Na rok 2022 wyznaczono do realizacji 4 główne kierunki działania, w ich ramach szereg zamierzeń szczegółowych do realizacji w poszczególnych pionach merytorycznych.

W celu realizacji zamierzeń zaplanowanych i pozaplanowych przeprowadzono następujące działania:

- zaplanowano do wykonania 2045 kontroli i wizytacji.
- ogółem wykonano 7059 kontroli łącznie z dochodzeniami epidemiologicznymi,
- przeprowadzono 255 kontroli związanych z przeciwdziałaniem COVID-19
- koordynowano 17 programów edukacyjnych i przedsięwzięć prozdrowotnych
- przeprowadzono 297 działań o charakterze profilaktycznym
- pobrano 666 próbek,
- dokonano 1270 pomiarów temperatury, mebli szkolnych i pomiarów wagi tornistrów
- wydano 334 opinie z Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego.

W tutejszym Laboratorium wykonano łącznie 10526 badań i pomiarów (27799 oznaczeń) obejmujących badania nadzorowe oraz zlecone w ramach dochodów własnych.

X. Wnioski wynikające z realizacji zamierzeń określonych w planach działalności Stacji na 2022 rok:

1. Poziom bezpieczeństwa w zakresie funkcjonowania obiektów użyteczności publicznej przedstawiał się na dobrym poziomie.
2. Problemy pojawiające się w obszarach związanych z gospodarką odpadami medycznymi, jakością wody na pływalni, jakością ciepłej wody użytkowej nie są na tyle znaczące, aby przedstawić negatywnie obraz powiatu jako całości, niemniej jednak wskazują na konieczność wzmożenia nadzoru w tych aspektach.
3. Problematiczną jest rokrocznie podnoszona kwestia zaopatrzenia mieszkańców powiatu w wodę przeznaczoną do spożycia. Poszczególne gminy pomijając Miasto Jasło wywiązują się ze swoich obowiązków w tym zakresie bardzo słabo, o ile robią to w ogóle. Brak powszechnego dostępu do wody pitnej jest problemem realnie zagrażającym bezpieczeństwu zdrowotnemu na terenie powiatu jasielskiego
4. Stan sanitarny ogółu nadzorowanych obiektów żywności, żywienia, materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością oraz produktów kosmetycznych w roku 2022 był na poziomie akceptowalnym. Osiągnięte jest to m. in. poprzez modernizację obiektów oraz wprowadzanie systemów zapewnienia jakości. W celu zapewnienia przez przedsiębiorców właściwego poziomu bezpieczeństwa zdrowotnego żywności nadzór nad w/w obiektami w dalszym ciągu będzie kontynuowany przez organy PIS.
5. Wdrażane inicjatywy obejmowały działania zapobiegające chorobom, dzięki ich wczesnemu wykryciu i leczeniu oraz utrwalaniu prawidłowych wzorców zdrowego stylu życia.
6. Sukcesywnie co roku wzrasta liczba projektowanych inwestycji chroniących środowisko naturalne powiatu jasielskiego. Lokalne gminy powiatu oraz miasta na przestrzeni lat stopniowo projektują oraz realizują inwestycje mające na celu między innymi:
  - racjonalne kształtowanie środowiska i gospodarowanie zasobami środowiska,
  - przeciwdziałanie zanieczyszczeniom,
  - utrzymywanie elementów przyrodniczych we właściwym stanie,
  - recykling odpadów komunalnych
7. Przedsiębiorcy prowadzący działalność w swoich zakładach pracy inwestują środki finansowe na poprawę warunków na stanowiskach pracy oraz w urządzenia zmniejszające negatywny wpływ zakładów na środowisko.
8. W wyniku analizy dokumentacji otrzymanej do uzgodnienia oraz w wyniku przeprowadzanych kontroli obiektów dopuszczanych do użytkowania, wydawano w większości opinie bez zastrzeżeń lub z niewielkimi zastrzeżeniami, co potwierdza, że cel sprawowania nadzoru pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych zawarty w planach zasadniczych zamierzeń Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego na rok 2022 został osiągnięty.
9. W przypadku chorób zakaźnych infekcyjnych, którym można zapobiegać poprzez czynne uodpornienie populacji stosowano szczepienia ochronne zarówno obowiązkowe (wynikające z kalendarza szczepień) jak i u wybranych grup ludności.

10. Stały nadzór nad warunkami w placówkach zdrowia wskazuje na systematyczną poprawę w ww. zakresie w odniesieniu do stanu technicznego obiektów, a także zapewnienia bezpieczeństwa pacjentów i personelu poprzez egzekwowanie zasad aseptyki i antyseptyki, właściwą organizację pracy i dbanie o stan sanitarno- higieniczny. Od kilku lat obserwuje się systematyczną poprawę stanu sanitarno-technicznego szpitali, która obejmuje głównie przebudowę oddziałów, odnowę pomieszczeń oraz prace ukierunkowane na ułatwienia i dostosowywanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych.
11. Trend malejącej liczby zachorowań na niektóre choroby zakaźne obserwowany zarówno w roku 2020 jak i 2021 był zapewne związany z obostrzeniami wprowadzonymi w związku z epidemią koronawirusa. Należy mieć na uwadze, że na tendencje spadkowe rejestrowanych zachorowań wpływa również coraz bardziej efektywny nadzór i zgłaszalność chorób zakaźnych do organów PIS. Obok wieloletnich programów i kampanii ogólnopolskich, PSSE w Jaśle podejmuje liczne własne inicjatywy mające na celu podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie dbania o własne zdrowie oraz zmianę postaw zdrowotnych.
12. W roku sprawozdawczym 2022 pracownicy Sekcji Higieny Pracy prowadzili nadzór w zakładach pracy. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości pracodawcy zostali zobowiązani do wykonania decyzji nakazowych, które skutkowały poprawą warunków pracy.
13. W każdej placówce edukacyjnej opracowane zostały wewnętrzne regulaminy i procedury funkcjonowania obiektów oświatowo wychowawczych w czasie trwania stanu zagrożenia epidemicznego zgodnie z wytycznymi MEN, MZ i GIS dla publicznych i niepublicznych szkół i placówek.
14. Placówki w nowym reżimie sanitarnym funkcjonowały w oparciu o ww. procedury przeciwepidemiczne uwzględniające działania zapobiegawcze w zakresie zwiększenia bezpieczeństwa i ochrony zdrowia uczniów, m.in. w sferze:
  - przyprowadzania/odbierania uczniów przez rodziców/opiekunów
  - rozlokowania uczniów w salach lekcyjnych
  - spędzania wolnego czasu podczas przerw lekcyjnych
  - wyjść na świeże powietrze na teren szkoły
  - promocji podstawowych zasad higieny
  - utrzymania bieżącego stanu czystości
  - metodyki rozmieszczenia dystrybutorów z płynem dezynfekcyjnym
  - zapewnienia pomieszczenia służącego do ewentualnej izolacji ucznia.
15. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego w obszarze higieny dzieci i młodzieży w roku 2022 różniło się znacząco w stosunku do lat poprzednich Sekcja HDZiM z uwagi na panującą sytuację epidemiologiczną w kraju koncentrowała się przede wszystkim na weryfikacji stosowania procedur przeciwepidemicznych, przestrzegania zasad higieny, a także stosowania przez dyrektorów placówek oraz organizatorów wypoczynku wszelkich obostrzeń.
16. Co roku w bieżącej działalności Inspekcji Sanitarnej wprowadza się szereg zmian w zakresie prowadzenia badań laboratoryjnych jak i przeprowadzania kontroli sanitarnych na terenie powiatu jasielskiego. Od pracowników PSSE wymaga się bardzo dobrej znajomości bieżących przepisów prawnych dotyczących Inspekcji Sanitarnej oraz

właściwej ich interpretacji podczas codziennej pracy. Dlatego też wszyscy zatrudnieni w PSSE w Jaśle posiadają wysokie kwalifikacje zawodowe odpowiednie do zajmowanych stanowisk. Uczestniczą aktywnie w szkoleniach organizowanych zarówno przez GIS , jak również WSSE w Rzeszowie i inne instytucje. Ciągłe podnoszenie kwalifikacji zawodowych naszych pracowników wpływa na jakość wykonywanej pracy, a co za tym idzie na prawidłowe funkcjonowanie całej stacji.